

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ÖZEL EĞİTİM ANA BİLİM DALI**

**ÖZEL EĞİTİM ÖĞRETMEN ADAYLARININ
KAYNAĞTIRMA UYGULAMALARININ BAŞARISINI ETKİLEYEN
ETMENLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GULJAHAN SHARIPOVA

**LefkoŐa
Mayıs, 2018**

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ÖZEL EĞİTİM ANA BİLİM DALI**

**ÖZEL EĞİTİM ÖĞRETMEN ADAYLARININ
KAYNAĞTIRMA UYGULAMALARININ BAŞARISINI ETKİLEYEN
ETMENLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez DanıŐmanı

Doç. Dr. Deniz ÖZCAN

Guljahan SHARIPOVA

LefkoŐa

Mayıs, 2018

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

GuljahanSharipova'nın "Özel Eğitim Öğretmen AdaylarınınKaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi" isimli tezi 26 Mayıs 2018 tarihinde jürimiz tarafından Özel Eğitim Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans olarak kabul edilmiştir.

Adı-Soyadı

İmza

Başkan: Yrd. Doç. Dr. Ayşegül Şükran ÖZ.....

Üye: Doç. Dr. Mukaddes SAKALLI DEMİROK.....

Üye: Doç. Dr. Deniz ÖZCAN(Danışman)

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

19.05/2018
Prof. Dr. Fahriye Altınay AKSAL
Enstitü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Hazırlamış olduğum yüksek lisans tezimde, projelendirilmesinden sonuçlanmasına kadarki süreçte her türlü bilimsel ve akademik kurallara itina ile uyduğumu, tezimde yer alan tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, bilimsel yazım kurallarına uygun şekilde hazırladığım bu çalışmamda dolaylı veya doğrudan yaptığım her türlü alıntıyı kaynakçada gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden ibaret olduğunu taahhüt ederim.

Guljahan SHARIPOVA

ÖNSÖZ

Araştırmamda her türlü desteği sağlayan, görüşlerini ve desteğini benden esirgemeyen değerli danışmanım Doç. Dr. Deniz ÖZCAN'a çok teşekkür ederim. Çalışmamda bana yardımcı olan değerli hocalarım, Doç. Dr. Mukkaddes SAKALLI DEMİROK'a ve Harun AYSEVER'e sonsuz çok teşekkür ederim.

ÖZET
ÖZEL EĞİTİM ÖĞRETMEN ADAYLARININ
KAYNAŞTIRMA UYGULAMALARININ BAŞARISINI ETKİLEYEN
ETMENLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

Guljahan Sharipova

Yüksek Lisans Tezi, Özel Eğitim Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Deniz ÖZCAN

Mayıs 2018, 78 sayfa

Bu araştırma özel eğitim öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Tarama modelli ile desenlenen araştırmanın çalışma grubu 81 kadın, 95 erkek toplam 176 öğretmen adayından oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından belirlen kişisel bilgi formu ve Ahmetoğlu, Ünal ve Ergin (2016) tarafından geliştirilen “Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenler Ölçeği” kullanılmıştır.

Verilerin istatistiksel çözümlenmesi SPSS 20 programı ile analiz edilmiştir. Öğretmen adaylarının demografik bilgilerinin yüzde ve frekans analizi şeklinde belirlenmiştir. Kaynaştırmaya Yönelik Tutum Ölçeğinden alınan puanların normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek adına Expro Testi uygulanmış. Analiz sonucunda değişkenler arasında dağılımların normal olduğu durumlarda T-Testi, dağılımların normal olmadığı durumlarda ise Mann Whitney-U analizi yapılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak belirlenmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre; öğretmen adayları tarafından kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlerin başında rehber öğretmenlerinin geldiği, öğretmen adaylarının kaynaştırma başarısını etkileyen etmenlere ilişkin görüşleri ile cinsiyetleri, yaşları, kaynaştırma sınıfında bulunma durumu ve kaynaştırma eğitiminde yeterli bilgiye sahip olma durumları arasında herhangi bir farklılığın olmadığı ancak kaynaştırma dersi alma durumu ve kaynaştırma öğrencisiyle çalışma durumu değişkeni ile kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlerle ilgili görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kaynaştırma, Kaynaştırma Uygulamaları, Öğretmenler

ABSTRACT
INVESTIGATIONS ON THE OPINIONS OF THE SPECIAL EDUCATION
TEACHER'S NEGOTIATION APPLICATIONS

Sharipova Guljahan

Master Thesis, Department of Special Education Teaching
Supervisor: Doç. Dr. Deniz ÖZCAN
May 2018, 78 Pages

This research was conducted in order to determine the opinions of the special education teacher candidates on the factors affecting the success of the mainstreaming practices. The study group of the research modeled with the screening model consists of 81 female and 95 male and 176 teacher candidates. The personal information form determined by the researcher and the "Factors Affecting Success of Integration Applications" developed by Ahmetoğlu, Ünal and Ergin (2016) were used as data collection tools.

Statistical analyzes of the data were analyzed with the SPSS 20 program. The demographic information of the teacher candidates was determined in terms of frequency and frequency analysis. Expro Test was applied in order to determine whether the scores obtained from Attachment Towards Integration are normal distribution. T-test was used when the distributions were normal, Mann Whitney-U was used when the distributions were not normal. Statistical significance level was determined as $p < 0.05$.

According to the results of the research; the main factors influencing the success of mainstreaming by teacher candidates are the opinions of the guidance teachers about the factors affecting the mainstreaming success of the teacher candidates and the fact that there is no difference between their gender, their age, presence in the mainstreaming class and their adequate knowledge in mainstreaming education but the mainstreaming and cohesion His study with his / her student showed that there is a significant difference between the variables and the opinions of the factors influencing the success of cohesion practices.

Keywords: Inclusion, Inclusion practices, Teachers.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	x

BÖLÜM I

1. GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	5
1.3. Araştırmanın Önemi.....	6
1.4. Sınırlılıklar.....	6
1.5. Tanımlar.....	7
1.6. Kısaltmalar.....	8

BÖLÜM II

2. KAVRAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	9
2.1. Özel Eğitim.....	9
2.2. Özel Eğitimin Amacı	10
2.3. Özel Eğitimin İlkeleri	11
2.4. Özel Eğitim Öğretmenliği.....	12
2.5. Özel Eğitimde Kaynaştırma.....	12
2.6. Kaynaştırma Eğitiminin Tarihi Gelişimi.....	14
2.6.1. Dünya’da Özel Eğitim ve Kaynaştırma.....	14
2.6.2. Türkiye’de Özel Eğitim ve Kaynaştırma.....	15

2.7. Kaynaştırmanın amaçları	16
2.8. Kaynaştırma Eğitiminin Uygulanış Yöntemleri.....	17
2.8.1. Tam Zamanlı Kaynaştırma Uygulaması.....	17
2.8.2. Kaynak Oda.....	18
2.8.3. Yarı Zamanlı Kaynaştırma.....	18
2.9. Kaynaştırma Eğitiminin Yararları.....	19
2.10. Kaynaştırmaya Hazırlık Etkinlikleri	21
2.11. Kaynaştırma Uygulamasında Karşılaşılan Sorunlar.....	21
2.12. Kaynaştırma Eğitiminin Yasal Dayanakları	22
2.13. Kaynaştırma Eğitimi ve Öğretmen Tutumları.....	23
2.14. Kaynaştırmanın Uygulanabilmesi İçin Öğretmenlerle Gerçekleştirilebilecek Etkinlikler.....	24
2.15. Kaynaştırma Eğitimiyle İlgili Yapılan Araştırmalar.....	25
2.15.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	25
2.15.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	30

BÖLÜM III

3. YÖNTEM.....	33
3.1. Araştırma Modeli.....	33
3.2. Çalışma Grubu.....	33
3.3. Veri Toplama Araçları.....	35
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	35
3.3.2. Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenler Ölçeği.....	35
3.4. Verilerin Toplanması.....	36
3.5. Verilerin Analizi.....	36

BÖLÜM IV

4.BULGULAR.....	38
4.1.Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri Nelerdir?.....	38
4.2.Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere ilişkin Görüşleri Onların Cinsiyetlerine Göre Farklılaşmakta mıdır?.....	39
4.3.Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri Onların Yaşlarına Göre Farklılaşmakta mıdır?.....	41
4.4.Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri Onların Kaynaştırma Eğitiminde Yeterli Bilgiye Sahip Olma Durumlarına Göre Farklılaşmakta mıdır?.....	44
4.5.Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri Onların Kaynaştırma Dersi Alma Durumlarına Göre Farklılaşmakta mıdır?.....	46
4.6.Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri Onların Kaynaştırma Sınıfında Bulunma Durumlarına Göre Farklılaşmakta mıdır?.....	48
4.7.Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri Onların Kaynaştırma Öğrencisiyle Çalışma Durumlarına Göre Farklılaşmakta mıdır?.....	50
4.8.Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri Onların Yakın Çevrede Özel Gereksinimli Birey Bulunma Durumlarına Göre Farklılaşmakta mıdır?.....	52

BÖLÜM V

5. TARTIŞMA VE YORUM.....	54
----------------------------------	-----------

BÖLÜM VI

6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	58
6.1. Sonuç.....	58
6.2. Öneriler.....	60
KAYNAKLAR.....	61
EKLER.....	70
EK 1. Kaynaştırma Başarısını Etkileyen Etmenler Ölçeği'nin Kullanım İzni.....	70
Ek 1. Öğretmen Bilgi ve Katılım Onay Formu.....	71
Ek 2. Kişisel Bilgi Formu.....	72
Ek 3. Kaynaştırma Başarısını Etkileyen Etmenler Ölçeği.....	73
Ek 4. Bilimsel Araştırmalar Etik kurul İzni	78

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Demografik Bilgileri.....	34
Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlerin Betimsel Analiz Sonuçları.....	58
Tablo 3. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetleri İle Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığı Belirlemede Yapılan T-Testi Analiz Sonuçları.....	40
Tablo 4. Öğretmen Adaylarının Yaşları İle Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığı Belirlemede Yapılan Man Withney U Analiz Sonuçları.....	42
Tablo 5. Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Eğitiminde Yeterli Bilgiye Sahip Olma Değişkenine Göre Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere ilişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığı Belirlemede Yapılan T-Testi Analiz Sonuçları.....	44
Tablo 6. Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Dersi Alma Durumu Değişkenine Göre Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin görüşleri Arasındaki Farklılığı Belirlemede Yapılan Man Withney U Analiz Sonuçları.....	46
Tablo 7. Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Sınıfında Bulunma Durumu Değişkenine Göre Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığı Belirlemede Yapılan Man Withney U Analizi Sonuçları.....	48
Tablo 8. Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Öğrencisiyle Çalışma Durumu Değişkenine Göre Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığı Belirlemede Yapılan Man Withney U Analiz Sonuçları.....	50
Tablo 9. Öğretmen Adaylarının Yakın Çevrede Özel Gereksinimli Birey Bulunma Durumu Değişkenine Göre Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığı Belirlemede Yapılan T-Testi Analiz Sonuçları.....	52

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, araştırmanın amacı ile alt amacı, önemi ve sınırlılığı yer almaktadır. Ayrıca araştırma kapsamında geçen bazı tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Eğitim ve öğretimin bütün süreçlerinde bireysel farklılıklar, göz önünde bulundurulması gereken en önemli faktörlerin başında yer alır. Bu çerçevede, özel gereksinimli bireylerin de bireysel özelliklerine göre eğitim almaları en temel haklarıdır (Özgür, 2015). Özel eğitime ihtiyacı olan çocukların, yaşamları sürdürebilmelerinde kimseye bağlı kalmadan günlük yaşam becerilerini yerine getirmeleri gerekmektedir. Özel eğitime ihtiyacı olan çocukların toplum içinde üstlendikleri rolleri için herhangi bir kişi tarafından desteklenmeleri gerekmektedir. Toplum içinde bu bireylere verilen rolleri başarılı bir şekilde yapabilmek için ihtiyaçların neler olduğu ve bireyin yapabildikleri dikkate alınarak uygun eğitim ortamları düzenlenir (Eripek, 1992; Cavkaytar, 2000).

Son yıllarda özel eğitime ihtiyacı olan çocukların eğitim ve öğretim ihtiyaçlarının, daha önce yatılı eğitim veren okullarda eğitim aldıkları görülürken, bu da çocukların toplum içinde sosyalleşme ve bütünleşmesini engellediği görülmektedir. Aynı zamanda akranlarıyla aynı ortamı paylaşmadıkları, eğitim haklarına uygun olmadığı görülmektedir. Yeni düzenlemelerle birlikte bu çocukların akranlarıyla aynı ortamı paylaşmalarına, kaynaştırma uygulamaları ile eğitimin sağlandığı görülmektedir (Öncül ve Batu, 2005). Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin toplumla iç içe yaşaması, uyum sağlaması için verilecek olan eğitim fırsat eşitliği ilkesi çerçevesinde bu çocukların eğitimden en üst düzeyde yararlanmaları sağlanmaktadır (Batu ve Kırcaali İftar, 2007). Eğitim ve öğretim kademeleri göz önüne alındığında zorunlu temel eğitimin sonunda yetersizliği olan çocukların ihtiyaçlarına daha çok dikkat edilerek mesleki veya genel eğitim verilen okullara yönlendirilmelidir. Bu durum onların yaşamlarında bağımsız bir şekilde yaşamlarını sağlayacaktır (Şen, 2016).

Özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklar normal gelişim gösteren çocuklarla birlikte aynı eğitim öğretim ortamında bulunması ve aynı ortamda yer alması kaynaştırma eğitimi olarak ifade edilir (Eripek, 2012). İfade edilen tanımdan da yola çıkılırsa kaynaştırma uygulamasının temelinde özel eğitime ihtiyacı olan çocukların normal gelişim gösteren çocuklarla aynı sınıfta bulunması ve eğitimden yararlanmasıdır (Gökdere, 2010). Kaynaştırma uygulaması özel eğitim alanındaki en temel ve en önemli düzenlemelerden bir olarak karşımıza çıkmaktadır (Ünsal ve Şahan, 2015). Son yıllarda önemi de giderek artmakta ve özel gereksinime ihtiyacı olan çocukların kaynak odalara gönderildiği görülmektedir (Gün-Şahin ve Gürbüz, 2016).

Kaynaştırma eğitiminde amaç özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin soyutlanmadan normal gelişim gösteren çocuklarla birlikte bulunmasını sağlamaktır. Aynı zamanda toplumda bağımsız bir şekilde yaşamasını kolaylaştırmada, yetenek ve ilgisini en üst düzeye çıkarmayı amaçlamaktadır (Karacaoğlu, 2008). Kaynaştırma uygulamasından yararlanan çocuk ile normal gelişim gösteren çocukların arasında etkileşim ve iletişim kurulması, hayatlarında daha mutlu olabilmeleri ve kendi ihtiyaçlarını kendi karşılaya bilmesi bakımından kaynaştırma eğitimi sağlanacak çocuk için bu uygulamanın önemi yadsınamaz (Sart, Ala, Yazlık ve Yılmaz, 2004). Bu durumdan yola çıkılarak kaynaştırma eğitiminde özel eğitime ihtiyacı olan çocuğun normal gelişim gösteren çocuklarla bir arada olması onları toplum içine kabul edildiğine ve ayrıştırılmadığı ortaya koyar (Ünsal ve Şahan, 2015; Gün-Şahin ve Gürbüz, 2016).

Ülkemizde kaynaştırma eğitimine ilişkin gelişmiş bir yasal alt yapı olmasına karşın sorunlar devam etmekte ve kaynaştırma eğitiminin başarılı bir biçimde yürütülmesi için uygulama düzeyinde çeşitli adımların atılması gerekmektedir (Batu, Kırcaali-İftar ve Uzuner, 2004; Tohum, 2011). Kaynaştırma eğitimi özel eğitim gerektiren çocukların toplum içinde yer almasına (Kırcaali-İftar, 1998), yaşitlarıyla bir arada bulunup etkileşim içinde olmasına, sosyal ve akademik açıdan da davranışlarında olumlu gelişmeler sağlanmasında da etkilidir (Güzel-Özmen, 2003). Kaya (2005) kaynaştırma uygulaması ile özel eğitim gerektiren bireylerin, akranlarını gözlemleyerek işbirliği kurabildiğini, model aldığı, etkileşimde bulduklarını ifade etmiştir. Eripek (1986) özel gereksinimli çocukların, yaşitlarıyla bir arada yer alması bu bireylerin olumlu davranışlar geliştireceğine, davranışlarını biçimlendireceğine, dolayısıyla bu süreç içinde toplumun beklentisini karşılamada ve uygun davranışlar geliştirmede

önemli bir süreç olduğunu belirtmiştir. Dolayısıyla kaynaştırma uygulaması özel eğitim gerektiren çocukların yaşam rollerini etkilemekte, bağımsız bir birey olmalarında önemli bir etkiye sahiptir. Ersoy ve Avcı (2001), kaynaştırma eğitiminde başarıya ulaşmak için erken yaşta kaynaştırma uygulamasına başlanması gerektiğini ifade etmiştir. Özel eğitim gerektiren çocukların erken çocukluk dönemlerinde kaynak odalarda eğitime başlaması, en uygun sayılan dönem olarak kabul edilmektedir.

Başarılı bir kaynaştırma uygulaması için en temel etmenlerden biri de öğretmenlerin olduğu unutulmamalıdır. Öğretmenler özel gereksinimli çocuğun gelişiminde sorumlu olan, eğitim programı hazırlayan, başarıyı elinde tutan, uygulama ve geliştirmede öğrencilere yönelik olumlu tutumlar içinde olması en temel şartlardan bir tanesidir. Fakat bahsedilen bu durumları ve görevleri başarılı bir şekilde yerine getirebilmeleri için bu tür çocuklara yönelik olumlu bir tutum ve düşünce içinde olmadır. Unutulmamalıdır ki bu çocuklarında birer bir birey olduğu, kendilerini ifade edebilmede fırsat verilmesi gerektiği, değerli oldukları hissettirilmeli ve tüm öğrencilere eşit bir şekilde yaklaşılmalıdır. Sınıfta her çocuğun önemli olduğu ve değerli olduğu hissettirilmelidir. Bunun yanında çocuklara yaptıkları davranışlarla ilgili olarak model olunmalı ve en önemlisi farklılıkların olmasından dolayı saygı gösterilmelidir (Kargın, 2004).

Kaynaştırma uygulaması içinde öğretmenler kaynaştırma eğitimi alacak olan öğrenciyi kabullenmeli, istekli olmalı, tutumları her zaman olumlu yönde olmalıdır. Kaynaştırma eğitimine hazırlıklı olunması kaynaştırmayı başarılı kılar (Özgür, 2015). Çocukların öğrenme ihtiyaçlarının ortadan kaldırılmasında en büyük etkenlerden biri öğretmenin davranışı ve becerisidir. Öğretmenler çocuğun eğitim hayatının önemli bir parçasıdır ve büyük bir etkiye sahiptir. Aynı zamanda çocuğun eğitim ihtiyacının ne olduğu en iyi şekilde bilmesi gerekmektedir. Alan da uzmanlık eğitimi alan neyi ne zaman, nasıl, niçin hangi yollarla yapacağı ve öğreteceği konusunda gerekli bilgi ve davranışları bilmesi, hangi davranışlarda değişiklikler yapması gerektiğini çok iyi kavraması gerekmektedir (Doğan ve Çoban, 2009).

Öğretmenliği yeterlik ve beceriler olarak göz önüne alındığında öğretmenin eğitim sürecini iyi bir şekilde kavramışı gerekmektedir. Öğretim sürecini en iyi şekilde planlamak sınıf ortamını öğrenci sayısına göre düzenlemek, çocuklardaki gelişimleri iyi takip edebilmek için yapılacak bu mesleğin uzmanlık eğitimi gerekmektedir (Erden,

1998). Öğretmenler ve öğretmen adayları bu sorumlulukları başarılı bir şekilde yerine getirebilmesi için alanında eğitim almış olmasının yanı sıra yapacakları bu görevi iyi bilmeleri verilen sorumluluğu en iyi şekilde gerçekleştirmesi gerekmektedir. Bu da öğretmenin öz yeterlik algısının ve eğitime açık olmasını gerektirir (Yılmaz ve diğ., 2004). Ataman (1996)'a göre öğretmen, kaynaştırma eğitimi uygulanan sınıfta ayırım yapmayan, bütün çocuklara eşit davranan olumlu düşünceler içinde olan öğretmenlerin olması ile başarılı bir kaynaştırmanın gerçekleştirilebileceğini belirtmiştir. (Kaya, 2005; Şahbaz, 1997; Batu, 2002; Temir, 2002; Özmen, 2003) kaynaştırma eğitiminde başarıya ulaşmada öğretmenin tutumu, bakış açısı, düşüncesinin oldukça önemli olduğunu ve beklentilerin az olmaması gerektiğini belirtmiştir. Alan yazın incelendiğinde kaynaştırma uygulamasının öneminden aynı zamanda kaynaştırma eğitiminde öğretmenlerin etkisinden bahsedilmiştir. Buradan hareketle başarılı bir kaynaştırmada en önemli etkenlerden biri öğretmenler olduğu göz önüne alındığında KKTC'nde kaynaştırma uygulamasının başarısı etkileyen etmenlere yönelik görüşlerin neler olduğunu belirleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Araştırmanın genel problemine bakıldığında özel eğitim öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere yönelik görüşleri incelenmiştir.

1.2. Amaç

Araştırmanın genel amacı; özel eğitim öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1. Özel eğitim öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere ilişkin görüşleri ne düzeydedir?
2. Özel eğitim öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere ilişkin görüşleri onların,
 - 2.2. Cinsiyetlerine
 - 2.3. Yaşlarına
 - 2.4. Sınıf Düzeylerine
 - 2.5. Kaynaştırma uygulaması hakkındaki bilgiye düzeyine,
 - 2.6. Kaynaştırma eğitimiyle ilgili ders almasına
 - 2.7. Kaynaştırma öğrencisiyle çalışmasına
 - 2.8. Ailesinde veya çevresinde özel gereksinimli birey olup olmamasına göre farklılaşmakta mıdır?

1.3. Önem

Kaynaştırma eğitimi özel gereksinimli bireylerin sosyal, akademik, kişiler arası iletişim ve eğitimlerinde pozitif yönde başarı sağlama bilmelerinde oldukça önemlidir. Bu nedenle kaynaştırma eğitimine devam eden bireylerin sayıları da gün geçtikçe artmaktadır (Özmen, 2010). Bireyin sınıf içindeki ihtiyaçlarını karşılayabilme, sınıf içinde sağlıklı iletişim kurabilme ve devamlılığını sağlama, okul ve toplum tarafından sosyal kabulün sağlanması da kaynaştırma uygulamaları oldukça önemlidir. Kaynaştırma uygulamalarının bu süreçte başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesi de öğretmenlere bağlıdır. Buradan yola çıkarak kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlerin neler olduğunu belirlemek açısından yapılan araştırmanın önemli olduğu düşünülmektedir.

Bunun yanı sıra, öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi alan bireylere sevgi, saygı, empatiyle yaklaşmaları kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutumlarını, kaynaştırma uygulamalarının başarısını büyük ölçüde etkilemektedir (Özmen, 2010). Yapılan araştırmada da öğretmenlerin adaylarının kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere yönelik görüşlerinin neler olduğunu belirlemek ve buna yönelik önemler alabilmek açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu türden bir araştırmanın yapılması kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlerin henüz lisans düzeyinde olan öğretmen adaylarının bakış açılarını ele alabilmesi, öğrenciler hakkında görüşlerinin bilinmesi ve alınacak tedbirler açısından önemlidir.

1.4. Sınırlıklar

- Yakın Doğu Üniversitesi Özel Eğitim Öğretmenliği üçüncü ve dördüncü sınıfta eğitim alan öğrencilerin vermiş oldukları cevaplarla sınırlıdır.
- Araştırmada yer alan özel eğitim öğretmen adaylarından veri toplama amacıyla kullanılan “Kişisel Bilgi Formu” ve Ahmetoğlu, Ünal ve Ergin (2016) tarafından geliştirilen “Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenler Ölçeği”nden elde edilen bilgi ve puanlarla sınırlıdır.
- Araştırmanın çalışma grubu özel eğitim bölümünde okuyan öğretmen adayları ile sınırlıdır

1.5. Tanımlar

Özel Eğitim: çeşitli ihtiyaçlara sahip olan ve özel eğitim gerektiren bireylere sunulan, üstün yetenekli doğrultusunda var olan kapasite ve performanslarını en üst düzeye çıkarmayı sağlayan, bireyin yetersizliğini engele dönüşmesinde önlemler alan ve yetersizliği olan bir bireyi kendine yetecek hale getirmeyi sağlayan aynı zamanda bağımsız üretken bireyler olması destekleyen eğitim olarak adlandırılır (Ataman, 2003).

Özel Gereksinimli Çocuk: farklı nedenlerle bireyin gelişimsel, bireysel özellikleriyle eğitim düzeyleri bakımından yaşlarına göre kendisinden beklenenden farklı düzeyde özellik göstermesi. Bir başka ifadeyle farklılık göstermesi (MEB, 2009)

Özel Eğitim Öğretmeni: Özel eğitime ihtiyacı olduğu düşünülen bireylerin eğitim ve öğretim ihtiyaçlarını giderebilecek, özel olarak yetiştirilen uzman, personellerin, eğitim programları, yöntemlerle bireyin özelliğine uygun şekilde eğitim veren kişidir (MEB, 2010).

Eğitim: bireylerin yaşadığı toplum içinde bireysel özelliğine, yeteneğine, tutum ve davranışlarına, olumlu sayılabilecek her türlü hal ve hareketlerini geliştirebildiği yerdir. Bir diğer ifade ile kişinin toplum içinde uyum sağlaması, gelişimini en üst düzeye çıkarmasını da desteklenmesidir (Tezcan, 2000).

Kaynaştırma Eğitimi: özel gereksinimli çocukların genel eğitim veren okullarda normal gelişim gösteren akranları ile birlikte almasıdır (Sucuoğlu ve Özokçu, 2005).

1.6. Kısaltmalar

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

TC: Türkiye Cumhuriyeti

KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

BEP: Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı

BÖLÜM II

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde özel eğitim öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere yönelik ilgili kavramsal açıklamalar ile yurt içinde ve yurt dışında ki araştırmalara yer verilmiştir

2.1. Özel Eğitim

Özel eğitim, özel eğitime uygun ortamlarda yapılan, özel gereksinimli çocukların eğitim-öğretim ve sosyal ihtiyaçlarını karşılayarak, onlar için özel yetiştirilmiş personeller, programlar ve yöntemler kullanılarak, özel eğitime muhtaç bireylerin tüm gelişimsel özelliklerine ve yeterliliklerine uygun olarak yürütülen eğitime denir (MEB, 2006). Özel eğitim; özel gereksinime ihtiyacı olan bireylere, üstün yetenekli bireyleri potansiyellerinin en üstüne çıkmasını sağlayan, yetersiz durumları engel olmaktan çıkaran, engelli bireyleri kendi kendine yeter hale getirip toplumla kaynaşmasını sağlayan ve üretici bireyler olmasını sağlayacak bir takım becerileri kazandıran eğitimidir (Ataman, 2003).

Özel eğitim bazı durumlarda da hangi ortamlarda yapıldığı ile ifade edilir. Özel gereksinimli bireylerin çoğunun eğitim ve öğretim süreci büyük ölçüde normal sınıflarda sürmektedir. Bunun yanı sıra özel eğitim sınıfı, yatılı veya gündüzlü okullarda sürdürenlerde vardır. Normal sınıflarda eğitim gören öğrenciler için sınıflarının içinden ya da sınıflarının dışından destek eğitim hizmetleri sağlanır (Eripek, 2005).

Toplum içinde sahip olunan temel özellikler açısından, yaşlılarının faydalandığı eğitimden yararlanamayan bireylerde yer almaktadır. Fiziksel, bedensel, zihinsel, gibi farklı özellikler birey için farklıdır. Bu farklılığın kabul edilmesi tüm bireylere aynı eğitimin verilip belirli bir başarı elde edilebileceğini düşünmek ise kesinlikle yanlıştır. Kimi bireyler bilişsel, kimi işitsel, kimi bedensel kimi de konuşma yetersizliğine sahip olabilir ve bu durum çoğaltıla bilir. Bu nedenler eğitim verilecek olan bireylerin bireysel farklılıkları göz önüne alınmalıdır.

Birleşmiş Milletler Teşkilatı tarafından yapılan bir araştırmada, gelişmekte olan ülkelerde öğrencilerin yüzde 14'ünün özel eğitime ihtiyacı olduğu ortaya çıkmıştır

(Battal, 2007; Nizamoğlu, 2006). Türkiye'ye bakıldığında nüfusun %10'u yetersizliğe sahip bireyin olduğu ve 7-8 milyon özel gereksinimli birey bulunduğu söylenebilir (Kösterelioğlu, 2013).

2.2. Özel Eğitimin Amacı

Özel eğitim hizmetleri yönetmeliğinde (2006) zel eğitimin amaçları Şu Şekilde ifade edilmektedir;

Özel eğitime muhtaç olan öğrencilerin;

- a) İçinde bulunmuş olduğu toplumdaki rollerinin gereklerini yapabilen, insanlarla iliŐkileri olumlu olan, çalışmaları uyum içinde sürdürebilen ve uyum sağlayabilen, üretken bir birey olarak geliŐmelerini,
- b) İçinde yaşadıkları toplumda bağımsız olarak hareket etmeleri ve kendi iŐlerini kendileri görebilmeleri için gerekli yaşam becerilerini edinebilmeleri,
- c) zel gereksinimli bireyler için gereken eğitim programları, yetiŐmiŐ personel, araç-gereç ve yöntem-teknik kullanılarak, eğitim-ğretim gereksinimleri, potansiyelleri, ilgileri ve yetenekleri doğrultusunda bir üst öğrenime, görev alanlarına ve toplumsal yaŐama hazırlanmalarını, amaçlar (MEB, 2006).

Özel eğitimde amaç özel gereksinimli bireylerin;

- a) Toplumda kendilerinden beklenen başarılı bir Şekilde yerine getirmeleri, uyumlu, başarılı birer birey olmalarını sağlamak
- b) BaŐkalarına bağlı olmadan yaşamlarını sürdürmeyi sağlamak
- c) Hazırlanan uygun eğitimlerle özel yöntemler, araç gereçler kullanarak istenilen eğitim ihtiyaçlarını karşılamak ve ilgi ve yeteneklerine göre iş yaŐamına hazırlık yapmak

Özel eğitimin genel eğitimden farklı içerik olarak nelerin nasıl öğretileceği bakımından farklılaŐmaktadır. Bireylerin kendi baŐına öğrendiği becerilerin çoğu özel gereksinimden kaynaklı olan özel gereksinimli bireylerin sistematik bir bicinde eğitim vermektedir. Genel eğitimde ise çocuklar için hazırlanan merkezi programlarda belirlenirken, özel eğitimin içeriğinin çocuğun ihtiyaına göre belirlenir (MEB, 2012).

2.3. Özel Eğitimin İlkeleri

Ülkemizde iki farklı model alınarak özel eğitim uygulamaları gerçekleştirilmektedir. Bunlar ayırıştırma ve kaynaştırma'dır. Ayırıştırma, adından da anlaşılacağı gibi, engelli çocukların normal yaşatlarından ayrı yerlerde eğitilmesi gerekliliğini savunan bir görüştür. Özel gereksinimli çocukların eğitimlerinde başvurulan yöntem, bu çocukların ayrı yatılı okullarda eğitilmesi esasına dayanırken daha sonraları yatılı okulların birçok açılardan sakıncalı olması nedeniyle yerini özel sınıflara bırakmıştır (Özbaba, 2000). Kaynaştırma ise özel gereksinimli çocukların normal akran gruplarının devam ettiği eğitim kurumlarında eğitim-öğretim yapması esasına dayanan bir düzenlemedir. Bu görüşe göre; insanların zeka düzeyleri ve engellerine göre ayrılması toplumsal yaşam ve bütünleşme yönünden sakıncalı bir tutumdur (Özgür, 2008).

Özel eğitime gereksinimi olan bireylerin eğitim ve öğretimlerinin hangi modelle uygulanması, karşılanması gerektiği özel eğitim alanında incelenen ve gözlenen gelişimlere paralel bir biçimde ele alınmaktadır (Kargın, 2004). Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin geçmişten günümüze tarihsel sürecine bakıldığında, ilk olarak yatılı-gündüzlü denilen okullarda eğitim ve öğretimin alındığı sonraki yıllar da ise kaynaştırma uygulamasının eğitime doğru geçişi olduğu görülmektedir. yatılı-gündüzlü okulların insan haklarına aykırı bir durum olduğu bu tür bireylerin toplumla uyum sağlamada zorluk yaşadığı, bu duruma baş edebilmede normal eğitimin daha başarılı olduğu ve kaynaştırma uygulamasının daha fazla tercih edildiği görülmektedir (Kırcaali-İftar, 1998).

Özel eğitim hizmetleri Türkiye'de Özel Eğitim Rehberlik Ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Fakat yönetmelik ve kanun hükümleri gerçekleşirken önemli sorunlarla karşılaşmaktadır (Eripek, 2005). Özel gereksinimli bireylerin özelliklerine göre ayrı eğitim modellerinde eğitim verilmektedir. Bunlar yatılı, özel okul, özel sınıf gibi en az kısıtlayıcı ortamlardır. Günümüze bakıldığında eğitim modelinin genel eğitim sınıflarında gerçekleştiği görülmektedir (Sucuoğlu, 2009).

2.4. Özel Eğitim Öğretmenliği

Özel eğitim alanına yönelik eğitim ve öğretimin sağlanması 1950 yıllarından itibaren başladığı görülmektedir. Ankara’da özel gereksinimli bireylerin eğitim aldığı sınıfta yeterli öğretmenlerim yetişmemiş olmasından dolayı iki tane gönüllü olarak çalışan öğretmen yer almıştır. Özel gereksinimli bireyler için öğretmen yetiştirme programı ilk başta Gazi Üniversitesi’nde 1955 yılında açılmış ve 60 tane özel eğitim öğretmeni mezunu verilmiştir (Sucuoğlu, 2009). İlerleyen yıllarda Anadolu Üniversitesi’nde 1983 ve Abant İzzet Baysal Üniversitelerinde açılmış zihin, işitme ve görme alanında öğretmenler yetiştirilmiştir (Akçamete, 2009).

2.5. Özel Eğitimde Kaynaştırma

Günümüze bakıldığında özel eğitim alanında en fazla karşılaşılan kavramlardan biri kaynaştırma olarak karşımıza çıkmaktadır. İlgili alan yazın incelendiğinde kaynaştırma kavramının birden çok şekilde tanımlandığı görülmektedir. Normal gelişim gösteren bireyler ile birlikte özel eğitim gerektiren bireylerin eşit fırsatlar tanınmasıyla birlikte eğitim almasıdır. Bunun yanında bu bireylerinde toplumda bir yeri olduğu yaşamlarını bu şekilde devam ettirmeleri gerektiği görülmektedir (Batu ve Kırcaali-İftar, 2011).

Yapılan yasal düzenlemelerle kaynaştırma uygulaması genel olarak şu şekilde ifade edilmektedir. Özel gereksinimli bireylerin, yetersizlik düzeyine göre ihtiyaçları, sınıf ve okullarında karşılamak, çocuğun ailesinin de görüş ve düşünceleri alınarak normal eğitim verilen okullarda akranlarıyla bir arada eğitim almasıdır (Sarı ve Bozgeyikli, 2003). Ancak kaynaştırma uygulaması çocuğun sadece normal eğitim verilen sınıflara yerleştirilmesi demek değildir. Tam tersine sürekliliği olan karmaşık bir süreçtir (Sucuoğlu 2006). Kaynaştırma uygulaması özel eğitim ihtiyacı olan çocuğu normal eğitim veren sınıfa yerleştirmenin yanında farklı düzenlemeler gerektiren bir uygulamadır. Kısacası özel gereksinimli çocuğun ihtiyacı olan normal gelişim gösteren akranlarıyla bir arada eğitim görmesidir. Bir başka ifadeyle normal gelişim gösteren yaşlılarıyla sosyal ve eğitsel olarak bütünleşmesi şeklinde ifade edilebilir (MEB, 2010).

Kaynaştırma her bireyin içinde bulunduğu çevrede alabileceği en donanımlı eğitimi alabilmesini ilke edinen, yetersizliği olan ve olmayan bütün insanların akademik

olarak ve sosyalleşme adına başarılı olması sağlanarak, içinde yaşadığı toplumun bir parçası olabilmesini sağlayan bir eğitim modelidir. Bu modelde amaç çocuğun bireysel farklılıkları ve öğrenme stilleri ile var olan eğitim sistemi içerisinde kabul görmelerini sağlamaktır (Sucuoğlu, 2006). Kaynaştırma sınıfı, özel gereksinimli bireylerin tam zamanlı sınıflarda, normal akranlarıyla beraber eğitim-öğretimlerini gördükleri sınıflardır (Batu ve Kırçalı-İftar, 2011). Kaynaştırma eğitimi uygulamalarında Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'ne (2006) göre dikkat edilecek durumlar ise;

- a) Yetersizliği olan öğrencilerin, eğitim ve öğretim faaliyetlerini öncelikle normal öğrencilerle aynı eğitim ortamlarında, beraber devam ettirebilmeleri sağlanır.
- b) Yetersizliği olan öğrencilerin kaynaştırma eğitimleri normal akranlarıyla beraber, tam zamanlı olarak genel eğitim sınıflarında devam ettirilebileceği gibi, yarı zamanlı olarak ta yürütülebilir. Yarı zamanlı kaynaştırma uygulamalarında yetersizliği olan öğrenciler bazı derslerde normal akranlarıyla beraber olabilirler ya da bazı ders dışı etkinliklerde aynı ortamda bulunabilirler.
- c) Özel eğitime muhtaç bireylere verilecek hizmetler, onun eğitim başarımlarına ve eğitim gereksinimlerine göre tasarlanır.
- d) Kaynaştırma uygulamalarına devam eden bireyler, normal öğrencilerle aynı ortamda eğitimlerine devam ediyorlarsa, kayıtlı oldukları okulun eğitim programını takip ederler. Bu öğrenciler eğer özel eğitim sınıflarına eğitim görüyorlarsa özel eğitim hizmetleri yönetmeliğinin 26'ncı ve 27'nci maddelerinde değinilen eğitim programını takip ederler. Özel gereksinimleri öğrencileri genel programları doğrultusunda eğitim başarımları ve gereksinimleri dikkate alınarak *Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı* (BEP) hazırlanır ve uygulanır.
- e) Kaynaştırma eğitiminin uygulandığı kurumlarda, özel eğitim hizmetleri yönetmeliğinin 73'üncü maddesine göre BEP geliştirme birimi düzenlenir.
- f) Kaynaştırma uygulaması yürütülen okullarda özel eğitime muhtaç öğrencinin yetersizliği doğrultusunda eğitim ortamı düzenlemeleri yapılır. Bu okullarda destek eğitim odası açılır ve her türlü destek eğitim hizmeti sağlanır.

2.6. Kaynaştırma Eğitiminin Tarihi Gelişimi

İnsanlık tarihi düşünüldüğünde bireysel olarak birbirinden çok farklı gereksinimi olan bireyler her zaman var olmuştur. Bu bireylerin de eğitime ihtiyacı olduğu, topluma kazandırılması gerektiği zamanla toplum tarafından kabul edilmiştir. İlk olarak ayrıştırılarak eğitilmeleri uygun bulunmuş fakat insana verilen değer zamanla artması ile bu uygulamanın eşitsizlik olduğu anlaşılmıştır. Bunun sonucunda toplumlar daha insancıl olan kaynaştırma eğitimine yönelmeye başlamışlardır. Kaynaştırma eğitiminin tarihine baktığımızda özel eğitim gerektiren çocukların eğitimi ile ilgili yıllara göre farklılık gösteren uygulamalar karşımıza çıkmaktadır. Bu bireylerin eğitimi ile ilgili sistematik çalışmalar yaklaşık olarak 1700'lü yılların sonlarında başlamış. Yirminci yüzyılın başlarından itibaren özel gereksinimli bireyleri yaşlılarından özel eğitim sınıf ve okulları daha gelişmiş eğitim modeli olarak düşünülmektedir. Birçok özel eğitime ihtiyacı olan bireyler bu sınıf ya da okullara yerleştirilmiştir (Sucuoğlu, 2006).

2.6.1. Dünya'da Özel Eğitim ve Kaynaştırma

İnsanların olduğu her ortamda eğitimde vardır. Dünyada da kaynaştırma uygulamaları görülmektedir. Kaynaştırma eğitiminin başlangıç tarihi her ülkeye göre farklılık göstermektedir. Birçok ülkede kaynaştırma eğitiminin artması ile genel eğitim verilen sınıfların daha çok heterojen olmalarını sağlamaktadır (Sucuoğlu, Özokçu ve Ünsal, 2004). Temel amaç özel gereksinime ihtiyacı olan bireylerin genel eğitim verilen sınıflarda akranlarıyla beraber eğitim almalarını sağlamaktadır. Bunun yanında birçok ülkede ebeveynlerin baskıları ile birlikte bu uygulamalar da artış olduğu görülmektedir (Sucuoğlu, 2004). Çağımızın en gelişmiş devletlerinden birkaç tanesinin kaynaştırma eğitimi sürecini incelemek kaynaştırma eğitiminin dünyadaki durumunun izlenmesi açısından önemlidir. Kaynaştırma eğitimi ile ilgili olarak uzun yıllar yeterli çalışmalar yapılmamıştır.

İtalya: 1975 yılından günümüze kadar kanunlarla özel gereksinimli olan ve normal gelişim gösteren tüm çocuklarla aynı okulda eğitim alma zorunluluğu gelmiştir. İtalya'da şu an özel gereksinimli bireylerin %99'u normal eğitim veren okulların bünyesinde eğitim almaktadır. Kaynaştırma eğitiminde karşılaşılan en önemli sorunların başında öğretmenlerin konuyla ilgili ne yapacakları nasıl davranacaklarını bilmiyor

olmalarıdır. Ancak öğretmenler ile öğretmen yardımcılarının işbirliği ile bu sorunlar minimuma inmektedir (Kuz, 2001).

İsviçre: özel gereksinimli bireylerin eğitim ve öğretimi için Federal Maluliyet Sigortası tarafından karşılanan özel gereksinimli bireylere yönelik hizmetler sunulmaktadır.

Özel olarak verilen yardım ya da ek hizmetler ihtiyacı olan bireylerin hem normal okullarda hem de özel sınıflarda destek vermektedir. Ülkede ayrıştırma eğitiminden çok kaynaştırma eğitimi savunulmakta ve toplumun ayrıştırılması engellenmektedir(Kuz, 2001).

İsveç: 1960'lı yıllara kadar, özel eğitim gerektiren bireyler ayrıştırılmış olan eğitim ortamlarında özel eğitim almaktaydı. Bunu dışında kalan özel gereksinimli çocuklar normal eğitim veren okulların özel sınıflarında eğitim almaktaydı. Yaşanılan ekonomik gelişmeler ile birlikte 1960 ve 1970'li yıllarda, özel eğitim olanakları da genişledi. Özel eğitim hizmeti ile kaynaştırma uygulamaları kısa sürede olumlu sonuçlar oluşturmuştur. Hükümet kaynaştırma uygulamasını desteklemekte aynı zamanda son derece hassas kararlar almaktadır (Kuz, 2001).

2.6.2. Türkiye'de Özel Eğitim ve Kaynaştırma

İçinde bulunduğumuz yüzyıl içinde özel gereksinimli çocukların eğitimleriyle ilgili birçok önemli gelişmeler meydana gelmiştir. Bunun yanında eğitim modellerinde değişimler tasarımları kaynaştırma kavramları yer almıştır (Sucuoğlu, 2006).

1970'lerde kaynaştırma, aile eğitimi, erken eğitim, BEP gibi konular ön plana çıkmış ve bu konulara yönelik çalışmalar düzenlenmiştir (Cavkaytar ve Diken, 2007). 1924 - 1950 yılları arasında özel gereksinimlilere yönelik özel eğitim hizmetleri sürdürülürken, 1950'den 1980'e kadar olan süre içinde İlköğretim Genel Müdürlüğü bünyesinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmış. 1980 yılında Özel Eğitim Genel Müdürlüğü kurulmuştur. 1983'te ise Özel Eğitim Rehberlik ve Daire Başkanlığına dönüştürülmüştür. Rehberlik ve özel eğitim alanlarında ihtiyacın artması nedeniyle daha etkin eğitim olanası sağlamak için 1992'de 3797 sayılı kanunla Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Bu birim, özel eğitim, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin nasıl yönetileceğine, nasıl olması gerektiğine ve

yaygınlaşması gibi sorumluluklara sahiptir. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde (2006), kaynaştırma ve kaynaştırmanın uygulama ilkeleri ayrı bir bölümde belirtilmiştir. Yönetmelikte kaynaştırma eğitimi ile nasıl uygulama yapılacağına yönelik tanımlar ve dikkat edilecek durumların neler olduğu yer almaktadır.

Özel gereksinimli çocukların eğitimlerinin devamı sağlanacak okullardaki fiziksel düzenlemelere de dikkat edilmiş. Bu bireylerin ihtiyaç duydukları gereksinimleri dikkate alarak gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Okul öncesi eğitim sınıfların da kaynaştırma eğitime yönlendirilen bireyler, yönetmelik çerçevesinde belirlenen sınıf mevcutları dikkate alınarak yerleştirilmektedir. Bu durum iki özel gereksinimli bireyin bulunduğu sınıflarda 10 bir bireyin bulunduğu sınıflarda 20 öğrenci olacak şekilde düzenlenmektedir. Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimlerinin devam edeceği okul öncesi eğitim kurumlarında ailenin bilgilendirilmesi ile gerekli düzenlemeler yapılarak yerleştirilir (MEB, 2009).

2.7. Kaynaştırmanın amaçları

Kaynaştırma ile öğrenciler genel eğitim sınıflarında bir bütün halini alır ve kendi özel eğitim hizmetlerini almak için destek hizmetlerinden yararlandırılır (Mastropieri ve Scruggs, 2004). Yani kaynaştırma eğitiminde öğrenci destek eğitim hizmetlerinden yararlanmazsa eğitim amacına ulaşmayacaktır. Kaynaştırma eğitimi; tam olarak bireylerin herhangi bir kısıtlamaya maruz kalmadan eğitim almasını hedeflemektedir. Bu doğrultuda, çocuğun ve çocuğun ailesinin ve yakın çevresinin en çok birlikte olabileceği bunun yanında eğitim ihtiyaçlarını karşılayabileceği eğitim ortamıdır (Batu ve Kırcaali-İftar, 2007).

Yönetmelikte kaynaştırma uygulamasının amacı, özel gereksinimli çocuğun, eğitim ve öğretimine öncelik vermek, normal gelişim gösteren yaşlarıyla beraber aynı ortamda eğitimleri sürdürmek yetenek, ilgi ve becerileri en üst seviyeye çıkarmak ve toplumda bağımsız bir şekilde yaşamak olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2006). Özel gereksinime ihtiyacı olan bireylerin eğitim ve ihtiyaçlarını karşılaya bilmede en az kısıtlayıcı eğitimin uygulanması gerekmektedir. Çocukların akranlarıyla birlikte bir

arayada bulunması yeni duygu, düşüncelere kapılması ve destekleyici önlemler alınması bakımından önemlidir (Tuna Sırkıntı, 2005).

2.8. Kaynaştırma Eğitiminin Uygulanış Yöntemleri

Özel gereksinimli öğrencilerin özel gereksinim durumlarına göre uygulanan yöntemler de farklılık göstermektedir. Uygulanan üç yöntem vardır:

2.8.1. Tam Zamanlı Kaynaştırma Uygulaması

Özel gereksinimli öğrenci öğretim hayatının tamamını akranlarıyla birlikte aynı ortamda geçirir. Bu yöntemin uygulandığı öğrencilerin gereksinim durumu hafif düzeydedir. Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencinin kaydı normal sınıftadır, öğrenci tam gün boyunca normal sınıfta eğitim almaktadır. Özel eğitim gerektiren öğrencilerin akranları ile birlikte okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında aynı sınıfta eğitim görmesi ve sosyal açıdan bütünleştirilmesi için özel eğitim destek hizmetleri, özel araç-gereç ve eğitim materyalleri sağlanır. Eğitim programı bireyselleştirilerek uygulanır ve gerekli fiziksel düzenlemeler yapılır.

MEB, (2010) göre, Kaynaştırma uygulamaları yapılan okullarda sınıf mevcutları okul öncesi eğitim kurumlarında özel eğitime ihtiyacı olan iki öğrencinin bulunduğu sınıflarda 10, bir öğrencinin bulunduğu sınıflarda 20, diğer kademelerdeki eğitim kurumlarında özel eğitime ihtiyacı olan iki öğrencinin bulunduğu sınıflarda 25, bir öğrencinin bulunduğu sınıflarda 35 öğrenciyi geçmeyecek şekilde düzenlenir. Okullarda kaynaştırma yoluyla eğitim alacak öğrencilerin bir sınıfta en fazla iki öğrenci olacak şekilde eşit dağılımı sağlanır. Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencinin kaydı normal sınıftadır; öğrenci tam gün boyunca normal sınıfta eğitim almaktadır. Özel eğitim gerektiren öğrencilerin, akranları ile birlikte okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yaygın eğitim kurumlarında aynı sınıfta eğitim görmesi ve sosyal açıdan bütünleştirilmesi için; özel eğitim destek hizmetleri, özel araç-gereç ve eğitim materyalleri sağlanır. Eğitim programı bireyselleştirilerek uygulanır ve gerekli fiziksel düzenlemeler yapılır. Tam zamanlı kaynaştırma yoluyla eğitimlerine devam eden öğrenciler, yetersizliği olmayan akranlarıyla aynı sınıfta eğitim görürlerken kayıtlı buldukları okulda uygulanan eğitim programını takip ederler.

2.8.2. Kaynak Oda

Özel eğitime muhtaç çocuğun normal sınıfta bulunması ve çocuğun desteğe ihtiyaç duyduğu alanlarda kaynak odaya yönlendirilmesiyle özel eğitim öğretmeninden bireysel olarak destek almasıdır (Eripek, 2003). Özel gereksinimli çocuğun okul gününün en az %21'ini en fazla %60'ını genel eğitim sınıfının dışında geçirmektedir. Özel eğitim öğretmenin bireysel veya daha küçük gruplarla bu tür bireyler eğitim alır. Çoğu zamanda çocuk genel eğitim sınıfındaki eğitimleri paralel bir şekilde devam eder. Kaynak odada verilen eğitim, çocuğun genel eğitim sınıfından ayırdığı, yaşlılarından uzak kaldığı, bazı derslere katılmadığı ve en önemlisi kaynak odada eğitim alan öğrencinin damgalandığı düşüncelerinden dolayı da eleştirilmektedir.

Bunun yanında kaynak odada verilen eğitimin amacına ulaşabilmesi için, sınıf öğretmeniyle kaynak odada eğitim veren özel eğitim öğretmenin yakın ilişki ve iletişim içinde olması gerekmektedir. Yapılan işbirliği normal sınıfta eğitim ile kaynak odadaki eğitimin birbirine yakın ve tutarlı olması da oldukça önemlidir. Kaynak oda da özel eğitim öğretmeniyle daha yakın çalışma şansı kazanan çocuk genel eğitim sınıfında bu şansız kazanamaya bilir. Bu da öğrencinin normal eğitim verilen sınıflar içinde eğitim almasında zorluk yaşamasına neden olabilir. Buna ek bir takım olumsuz sonuçlar doğuracak problemlerle karşı karşıya kalınabilir (Kırcaali İftar, 1998a).

2.8.3. Yarı Zamanlı Kaynaştırma

Özel gereksinimli öğrencilerin sosyal uyumu ön planda tutan, akranlarıyla ortak faaliyet içinde olabileceği derslerde bir arada oldukları diğer akademik başarı gerektiren daha üst düzey bilgilerin yer aldığı konularda uzmanlarca farklı bir yerde verilen öğretim yöntemidir. Özel gereksinime ihtiyacı olan çocuğun sosyal uyumu ön planda tutan, yaşlılarıyla birlikte birtakım etkinlikler içinde olabileceği derslerde bir arada buldukları yerdir. Yarı zamanlı kaynaştırma uygulamalarında çocuğun bazı derslerde normal gelişim gösteren çocuklarla birlikte genel eğitim ortamlarında aynı sınıfta ders aldıkları veya ders dışındaki etkinliklerde birlikte bulunmalarını sağlar (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği Madde 23/2-b). Bu kaynaştırma uygulamasında çocuğun kaydı özel eğitim sınıfında yer alır. Özel eğitim sınıfı ise çocuğun başarılı olabileceği dersler

de bunun yanında etkinliklerde akranlarıyla birlikte normal eğitim verilen sınıflarda ders almasını sağlar (MEB, 2010).

Zorunlu eğitim öğretim çağında olan çocukların ilköğretim programında yer alan müfredatı takip edebilecek durumda olan öğrenciler için açılmış olan ilköğretim programını takip ederler. Özel eğitim sınıflarının öğrenci sayısı; ilköğretimde en fazla 10, ortaöğretim 15 öğrencidir. Ancak, otistik çocuklar için her tür ve kademede açılan özel eğitim sınıflarında ise sınıf mevcudu en fazla 4 öğrencidir. Normal sınıfta eğitim alması gereken çocukların dağılımı yapılırken en fazla iki yetersizliği olan öğrenci olacak şekilde dağıtılmaya çalışılır (MEB, 2010).

2.9. Kaynaştırma Eğitiminin Yararları

Kaynaştırma uygulamasında özel eğitime ihtiyacı olan bireyler, normal gelişim gösteren bireylerle, aile ve öğretmenler açısından da önemli düzeyde yararlı olduğu bilinmektedir. Buna ek en önemli yararlarından biri de özel gereksinimli çocuğa yönelik olmasıdır (Ulutaşdemir, 2007). Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin kaynaştırma uygulaması ile birlikte yaşadığı toplum ile bir bütün olmasını sağlar. Normal gelişim gösteren çocukların özel eğitim gerektiren çocuklara yönelik model olmaktadır. Kaynaştırma sınıfında bulunan çocukların birbirleri arasındaki farklılıkları daha çok hoşgörü bir biçimde işbirlikçi ve yardımlaşma becerilerini de arttırmaktadır (Kırcaali-İftar, 1998). Bu sayede bireyler çevreleriyle etkileşim sonucunda yaşatları ve öğretmenlerini gözlemleyerek uygun davranışlar geliştirir (Ulutaşdemir, 2007).

Kaynaştırma eğitiminin en büyük yararı doğrudan özel gereksinimi olan bireylere yöneliktir. Akranlarıyla ve çevresindeki diğer insanlarla ilişki içinde olmaları, toplumun doğal akışı içinde doğal davranışlar geliştirmeleri, doğal hayata doğrudan uyum sağlayabilmeleri kaynaştırma eğitiminin en büyük yararları arasında sayılabilir. Genel eğitim sınıflarında eğitim alan özel gereksinimli çocuklar normal gelişim gösteren akranlarıyla birlikte eğitimlerini sürdürmekte, beraber çalışmakta, güçlü veya zayıf oldukları alanlarda birbirlerini desteklemektedirler (Batu, Kırcaali-İftar, Uzuner, 2004). Kaynaştırma eğitiminin yararı sadece özel gereksinimi olan bireyle sınırlı kalmamaktadır. Normal çocuklara, öğretmene ve aileye de birçok yararı vardır. MEB tarafından yayınlanan “Özel Eğitim Hizmetleri Tanıtım El Kitabı okullarda 3N (Neden,

Niçin, Nasıl) Kaynaştırma (2010) kılavuzu ise özel gereksinimli öğrencilerin bu süreçten sağlayacakları yararları değinilmiştir. Buna göre bu süreçte:

- a) Başkalarıyla olan uyumları ile başarısı artacaktır,
- b)Güven duygusu, takdir edilme, cesaretlenme gibi sorumluluklar gelişir,
- c) BEP ile öğrenme hızları artmaktadır
- d)Olumlu davranışları gelişecektir,
- e)Normal gelişim gösteren çocukları model alacaklardır,

Normal gelişim gösteren çocuklara yönelik yararları ise;

- a) Özel eğitim gerektiren çocukları kabullenmeleri, empati kurmaları, hoşgörülü olmaları,
- b) Saygılı olurlar,
- c) Farklılıkları anlama şansları olur,
- d) Özel eğitim gerektiren bireylerle yaşamaya alışırlar,
- e) Model olma, sorumluluk duyguları gelişir,
- f) Kendi bireysel yetersizliklerin neler olduğunu anlama şansları ortaya çıkar.

Ailelere Yararları:

- a) Ebeveynler arasındaki çatışmalar azalır,
- b) Çocuğun ilgi ve ihtiyaçları anlaşılır,
- c) Okula yönelik bakış açıları gelişir,
- d) Çocuğu nasıl destekleyecekleri, neler yapabilecekleri konusunda daha çok bilgi ve birikime sahip olurlar

Öğretmenlere Yararları:

- a) BEP hazırlama ve uygulamada daha etkili ve başarılı olurlar,
- b) Koşulsuz kabul etme
- c) olumlu tutum içinde olma ve sabırlı olma
- d) Fırsat eşitliği sunma
- e)Öğretim becerileri geliştirme deneyime sahip olma (Okullarımızda 3N 1K, 2010).

Kaynaştırma uygulamalarında amaç bireyi normal hale getirmek değildir. Bireyin yeteneklerinin farkına varmasını sağlamak, geliştirmek ve kendine yetecek hale getirmeye çalışmaktır (Demir ve Açar, 2010)

2.10. Kaynaştırmaya Hazırlık Etkinlikleri

Genel eğitim verilen normal sınıflarda özel eğitime ihtiyacı olan çocukların başarılarını geliştirmek aynı zamanda normal gelişim gösteren çocuklarla birlikte bütünleşmesini sağlamak ve düzenli bir şekilde eğitim uyarlaması yapmaktır. Başarılı bir kaynaştırma uygulaması için öğretmen ve diğer okul yöneticileri özel eğitim gerektiren öğrenci hakkında gerekli bilgilendirilmeleri eğitimlerin verilmesi gibi önemli roller oynamaktadır (Güleç, Metin, 1999). Bunun yanında özel gereksinimli çocuğa yönelik hazırlanan kaynaştırma programına dahil edilmeden önce aile öğretmen ile görüşülüp işbirliği yapılır (Metin, 1997b).

Kaynaştırma uygulamasına dahil edilen çocuğun kaynaştırma eğitimine bağlamadan önce doğrudan çocuğa yönelik yapılması gereken hazırlıklar bulunmaktadır. Çocuğa kaynaştırma sınıfı hakkında gerekli bilgilerin verilmesi, akademik, sosyal gelişimi açısından yararları anlatılmalı dahil olacağı ortam ve kişiler hakkında gerekli açıklamalar yapılmalıdır. Ayrıca öğrenme güçlüğü olan çocukların normal sınıflarda farklı materyal ve yöntemlerde kullanılmaktadır (Avcı, Bal, 1999). Öğrencinin kaynaştırma uygulamasına yönelik hazırlık çalışmasında çalışma bireysel olabileceği gibi küçük gruplar şeklinde de uygulanmaktadır. Küçük gruplar ile uygulama yapmak çocukların duygu, düşüncelerini geliştirmelerini yalnız olmadıkları hissini uyanmasını sağlamaktadır. Aynı zamanda uygulama sırasında özellikle olumsuz duygular oluşturacağı endişe, korku, kaygı gibi duygularında yaşanmamasına neden olur (Batu, 2000).

2.11. Kaynaştırma Uygulamasında Karşılaşılan Sorunlar

Kaynaştırma uygulamaları özel gereksinimli bireylere kolaylıklar sağlarken beraberinde bazı zorluklarda getirmektedir. Bu sorunlardan başlıcaları; sınıf mevcudunun kalabalık olması, materyal eksikliği, sınıfın ve okulun fiziksel olarak yetersizliği, öğretmenlerin tecrübelerinin sınırlı olması, gerektiği zaman ilgili yerlerden destek alamama vb olarak sayılabilir (Demir ve Açar, 2011; Saraç ve Çolak, 2012; Güteryüz, 2014). Peebles ve Mendaglio (2014)'e göre kaynaştırma sınıf öğretmenin rolünü etkileyen çağdaş bir eğitim hareketidir. Sınıf öğretmenleri genel olarak kaynaştırma eğitimi uygulamalarında ciddi sorunlar yaşamaktadırlar. Yaşanılan

sorunlara yönelik genel olarak öğretmenler, okul idaresinden yeterli desteği almamaları, rehberlik ve danışmanlık faaliyetlerinden yararlanamaması gibi durumlarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Buna ek olarak sınıfın kalabalık olması, uygulamalarda yetersizlik hissi, ailelerle oluşabilen sorunlar ve öğrencilerin olumsuz davranışları gibi durumlarla karşı karşıya kalınmaktadır (Demir ve Açar, 2011).

Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma uygulamalarına karşı olumsuz tutum geliştirmelerinin bir diğer nedeni de sınıflar arasındaki adaletsizliktir. Bazı sınıflarda hiç kaynaştırma öğrencisi olmazken bazılarında bu sayı çok daha fazla olabilmektedir. Gök (2013) bununla ilgili olarak kaynaştırma öğrencilerinin sınıflara dengesiz olarak dağılımı, sınıfların kalabalık ve fiziki imkânların yetersiz oluşu öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerine ilişkin tutumların olumsuz yönde olmasına neden olduğunu vurgulamıştır. Güleriyüz (2014) ise kaynaştırma uygulamasında yer alan öğrencilerin sınıf içinde yaşadığı olumsuz davranış ve duyguların, dersi olumsuz etkilemesine, sınıfın motivasyonuna, ve disiplininde önemli problemler yaşanmasına neden olduğunu ortaya koymuştur.

2.12. Kaynaştırma Eğitiminin Yasal Dayanakları

1997 yılında çıkarılan özel eğitim hakkında kanun hükmünde kararname ile daha işlevsel bir şekle dönüşmüştür. Bu kararname ile daha önceleri özel eğitim okulu ağırlıklı olan uygulamalar kaynaştırma eğitimi uygulamalarına doğru evrilmiştir (Sülün, 2012). Kararnamenin 14. maddesinde ise daha önce mevzuatta yer almamış olan *Özel Eğitim Desteği* de yer almaktadır. Bu maddeye göre özel eğitime ihtiyacı olan bireylere tüm eğitim ortamlarında, gerekli hedeflere ulaşmak amacıyla bireysel veya grup olarak özel eğitim desteği verilmelidir. Okullarda eğitim öğretime devam edemeyecek düzeyde yetersizliği bulunan bireyler için de yetersizlikleri ne olursa olsun temel yaşam becerileri eğitimleri verilir ve gerekli eğitim programları hazırlanır (Batu ve Kırcaali-İftar, 2011).

Kaynaştırma eğitimi yönetmeliğinde, özel gereksinimli bireylerin normal gelişim gösteren akranlarıyla beraber hem resmi hem de özel okul, ilk ve orta okul ile yaygın eğitim kurumlarında eğitimlerini sürdürmesi esas alınmakta aynı zamanda destek özel eğitim hizmetinin sağlandığı özel eğitim uygulamaları şeklinde ifade (MEB, 2009).

2.13. Kaynaştırma Eğitimi ve Öğretmen Tutumları

Tutumlar kazanılan deneyimler ile birbirine benzer olan durum ve konuların tepkisine yönelik dolaylı veya doğrudan etkileyen durumdur (Shapiro, 1999). Bir başka ifade ile tutumlar herhangi bir objeye, nesneye, bireye, gruba veya düşünceye yönelik olan ve süregelenlik gösteren duygu, fikir, inanç, düşüncelerin tümüdür. Yani tutumların etkisi herhangi bir duruma yönelik verilen tepkilerin şekil almasıdır (Özyürek, 2006). Kaynaştırma uygulamalarında öğretmenlerin tutumlarını etkileyecek farklı bir çok etmenler yer almaktadır. Bunlar; özel gereksinimli çocuğun yetersizlik düzeyi, yetersizlik türü, öğretmenin bilgi düzeyi, kaynaştırma uygulamalarına yönelik bilgi düzeyi, gibi farklı nedenler tutumu etkilemektedir. Bir diğer ifade ile tutumlar kişinin oluşan bir duruma, olguya veya nesneye yönelik ortaya çıkan olası davranışların şeklidir (İnceoğlu, 2010). Tutumlarımız tavırlarımızı ve göstermiş olduğumuz davranışları etkilemektedir (Sarı ve Bozgeyikli, 2003).

Bireylerin çevresini ve dünyaya algılamalarında gerekli bilgileri alabilmelerinde önemlidir. Bilişsel, davranışsal ve duygusal olarak ayrılan üç ögesi bulunmaktadır. Bu ögeler arasında genel olarak iç tutarlılığın olduğu düşünülür (İnceoğlu, 2010). Toplum içinde özel gereksinimli olan bireye yönelik olumsuz tutum içinde olma, ön yargıyla yaklaşma, kabullenmeme ve basmakalıp düşünceler içinde olma gibi farklı şekilde oluşan olumsuz tutumların olduğu görülmektedir. Özel gereksinimli olan bireylere yönelik verilen hizmetlerde temel amaç normal gelişim gösteren akranlarının almış oldukları eğitimlerden yararlanması ve eğitim ihtiyaçlarının en üst düzeyde tutulmasıdır. Bu bireylerden sorumlu olan kişi ya da kişilerin gerekli görevleri yerine getirmeleri durumunda oldukça dikkat etmeli ve hassas olmalıdırlar (Özyürek, 2006).

Öğretmenin, engelli olan ve olmayan çocukların etkileşimlerini arttırmak için ortamlar hazırlayabilmesi, birbirleriyle iletişim kurma yollarını öğretebilmesi, onlara model olması ve engelli çocuğun yeterliliklerinin fark edilmesini sağlamak için öncelikle kendi tutum ve düşüncelerinin olumlu olması gerekmektedir (Sucuoğlu ve Kargın, 2006).

2.14. Kaynaştırmanın Uygulanabilmesi İçin Öğretmenlerle Gerçekleştirilebilecek Etkinlikler

Kaynaştırma uygulamasının başarılı bir şekilde uygulanabilmesinde kaynaştırma eğitimine başlamadan önce ve sonra yapılması gereken bir takım etkinliklere bağlıdır. Kaynaştırma eğitimi başlamadan önce öğretmenlerin hem sınıfta hem okulda kaynaştırmanın yapılacak olduğunu bilmesi gerekmektedir. Sınıf öğretmenin ya da özel eğitim öğretmeni sınıf içinde kaynaştırma öğrencisinin olduğunu geç öğrenmektedir. Bu durum da son derece olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Özel gereksinimli çocuğu kaynaştırma sınıfına yerleştirecekse öncelik olarak sınıf öğretmenin bu durum hakkında bilgilendirilmesi gerekmektedir. Ardından sınıfa giren diğer branş öğretmenlerin konuyla ilgili gerekli bilgiler açıkça verilir. Bu şekilde gerçekleştirilen kaynaştırma eğitimi başarıya ulaşabilir. Bunun yanı sıra öğretmenin kaynaştırma öğrencisini kabul edip olumlu tutum içinde olması ve etkinliklere yer vermesi bu konuda önemli etkiye sahiptir (Batu ve Kırcaali İftar, 2007).

Kaynaştırma uygulaması özel gereksinimli çocuğun yanında normal gelişim gösteren çocuklara da yararı bulunmaktadır. Bu türde ki etkileşimler normal gelişim gösteren öğrencilerin özel gereksinimli çocuğun özelliklerine ve kabiliyetlerini görme fırsatı bulmuş olacaklar. Bu durumun sonucunda çocuklar özel gereksinimli çocuklara yönelik ve özel eğitim mesleğine yönelik bilgiler edinmiş olacaktır. (Ryndak, 1996). Bunun yanında kaynaştırma uygulamaları sayesinde özel gereksinimli çocuklara uygun ve olumlu davranışlar geliştirebileceklerdir (Ryndak, 1996).

2.15. Kaynaştırma Eğitimiyle İlgili Yapılan Araştırmalar

2.15.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Sucuoğlu, Ünsal ve Özokçu (2004), kaynaştırma sınıfı öğretmenlerinin önleyici sınıf yönetimi becerilerin incelediği çalışmada 56 öğretmen yer almıştır. araştırmada verilerin toplanmasında sınıf yönetimi beceri kontrol listesi ile elde edilmiştir. Araştırmada özel ve devlet kurumlarında yer alan ve iki gruba ayrılan öğretmenler oluşturmaktadır. İlk grupta sınıf içinde aşırı olumsuz davranış ve problemler gösteren öğrenciler, ikinci grupta sınıfta daha az problemlerin karşılaştığı öğrenciler yer almaktadır. Elde edilen bulgularda sınıfta çok fazla davranış problemi gösteren be davranışların çocuğun özelliklerine dayalı olan öğretmenlerin anlamlı şekilde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. İkinci grubun aldığı puanlar arasında ise herhangi bir farklılık görülmemektedir. Bunun yanında sınıf yönetiminden alınan toplam puan ve alt puanlardan öğretmenin ve okul türüne göre anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir.

Yavuz (2005), okulöncesi eğitimde kaynaştırma eğitimi uygulamalarının değerlendirilmesi adlı araştırmada elde edilen bulgularda öğretmenlerin çoğu eğitim ortamının kaynaştırma uygulamalarına uygun olduğu, programda değişiklikler yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi konusunda kendilerini az da olsa yeterli buldukları, matematik alanında ise yeterli olmadıkları görüşünde olduklarını belirlemiştir.

Kaya (2005), anasınıfı öğretmenlerinin kaynaştırma (entegrasyon) eğitimi uygulamalarında yeterlilik düzeylerini incelediği araştırmada 20 öğretmen yer almıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile elde edilmiştir. Elde edilen sonuçlarda öğretmenlerin, özel eğitim gerektiren öğrencilerin duygusal, sosyal, akademik ve fiziksel gereksinimlerini kısmen de olsa karşılayabildikleri fakat kendilerini bu konuda yeterli bulmadıklarını belirlemiştir.

Yıkılmış (2006), İl Millî Eğitim yöneticilerinin kaynaştırma uygulamalarına ilişkin görüş ve önerilerin sunulduğu araştırmada 10 il eğitim idarecisi yer almıştır. Araştırma nitel yöntemle gerçekleştirilip görüşme soruları ile veriler toplanmıştır. Elde edilen bulgularda yöneticilerin kaynaştırma uygulamalarına yönelik yasal düzenlemeleri yeterli buldukları ve fayda sağladığı görüşünde olduklarını belirlemiştir. Aynı zamanda

il eğitim idarecilerinin kaynaştırma uygulaması konusunda kaynaştırmanın yararlı olduğunu görüşünde olduklarını belirlemiştir.

Bilen (2007), sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma uygulamalarında karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüş ve çözüm önerileri ele alınmıştır. Araştırma nitel yöntemlerden yarı yapılandırılmış görüşme sorularıyla gerçekleştirilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre sınıf sayısının fazla olması ve sınıf içinde 2 ile 3 kaynaştırma eğitimi alan çocuğun bulunması öğretmenleri oldukça zorladığı, birçok öğretmenin kaynaştırma uygulamasına yönelik herhangi bir eğitim almadıkları ve aynı zamanda çoğu öğretmenin kaynaştırma öğrencisi için özel bir program uyguladıkları belirlenmiştir.

Karacaoğlu (2008), anasınıfı öğretmenlerinin kaynaştırma (entegrasyon) eğitimi uygulamalarında yeterlilik düzeylerini incelediği çalışmada 198 öğretmen yer almıştır. Araştırmanın sonucunda İlköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin kaynaştırmaya ilişkin tutumları ile cinsiyet, medeni durum, mezuniyet durumu, okulun imkanları ve ilçe, kaynaştırmaya alınmış yakınının olup olmaması, kaynaştırma eğitiminde olan bir öğrencisinin olup olmaması, kaynaştırma eğitiminde ne kadar süre öğrencisi olduğu ve kaynaştırma eğitimine ilişkin eğitim alıp almaması değişkenleri arasındaki fark anlamlı bulunmazken; öğretmenlerin kaynaştırmaya ilişkin tutumları ile yaş, branş ve kıdem değişkenlerine göre fark anlamlı bulunmuştur.

Çulhaoğlu-İmrak, (2009), Okulöncesi dönemde kaynaştırma eğitimine ilişkin öğretmen ve ebeveyn tutumları ile kaynaştırma eğitimi uygulanan sınıflarda akran ilişkilerinin incelenmesine ilişkilerini incelendiği araştırmada 89 okulöncesi öğretmeni, 281 aile, 4 özel gereksinimli çocuk, 72 normal gelişim gösteren çocukla yer almıştır. Elde edilen bulgularda öğretmenin kıdem yılının fazla olması, daha önce kaynaştırma uygulamasına katılan bunun yanında sınıf içinde yirmi beş öğrenciden fazla olan öğretmenler adına anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir.

Babaoğlu ve Yılmaz (2010), sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimindeki yeterlikleri adlı çalışmalarında ilköğretim okullarındaki sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitiminde yeterli bilgi ve donanıma sahip olup olmadığını belirlemeyi amaçlamışlardır. Çalışma 40 sınıf öğretmeni ile tarama modelinde; yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucuna göre, sınıf öğretmenlerinin çoğu kaynaştırma ile ilgili yeterli eğitim almamıştır ve kaynaştırma eğitimi konusunda kendilerini yetersiz olduğu durumu saptanmıştır.

Demir ve Açar (2011), kaynaştırma eğitimi konusunda tecrübeli sınıf öğretmenlerinin görüşlerini inceledikleri araştırmada öğretmenlik hayatı süresince en az bir kaynaştırma öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin bu konudaki tecrübeleri doğrultusunda görüşlerini almaya çalışmışlardır. Araştırma 45 sınıf öğretmeniyle yüz yüze görüşerek gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak sınıf öğretmenlerinin yalnızca yaklaşık üçte birinin kaynaştırma eğitimini desteklediği görülmüştür.

Güner (2011), "Kaynaştırma Sınıflarında Çalışan Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi" başlıklı araştırmada, kaynaştırma uygulamaları yapılan sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimine ilişkin bilgi düzeylerinin betimlenmesi amaçlanmıştır. Sınıf Yönetimi Bilgi Testi (SYBT), 4 ilde toplam 481 sınıf öğretmenine ulaştırılmış, SYBT yanıt kağıtları öğretmenlerin sınıf yönetimi bilgi düzeylerini betimlemek amacıyla analiz edilmiştir. Bulgulara göre, kaynaştırma uygulamaları yapılan sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimine ilişkin bilgi düzeylerinin birbirine benzer ve sınırlı olduğu; öğretmenlerin yaş, deneyim ve mezun olunan bölüm gibi demografik özelliklerinin öğretmenlerin sınıf yönetimi bilgileri ile ilişkili, ancak cinsiyetin ilişkisiz olduğu belirlenmiştir.

Gökdere (2012), sınıf öğretmeni adaylarının ve sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine karşı endişe düzeylerini, etkileşim düzeylerini ve tutumlarını karşılaştırmalı şekilde incelemiştir. Araştırma özel durum çalışması şeklinde yürütülmüştür. Araştırmaya 68 sınıf öğretmeni ve Amasya eğitim fakültesi okuyan 112 sınıf öğretmeni öğrencisi katılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitimine karşı tutumları öğretmenlere göre daha olumlu çıkmıştır. Bu sonucun sebebi olarak öğretmenlerin görevlerine ek iş olması ve disiplin sorunlarını ortaya çıkarması gösterilmiştir. Öğretmen adaylarının daha olumlu tutumlara sahip olmasını nedeni olarak ise lisans eğitiminde aldıkları özel eğitim dersi gösterilmiştir. Ayrıca öğretmen ve öğretmen adaylarının büyük bir bölümünün kaynaştırma ile ilgili bilgileri ve kendilerine güven durumları düşük bulunmuştur.

Aker (2014), öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarına yönelik tutumlarını ve hangi değişkenler üzerinde bir etkiye sahip olduğunu incelediği araştırmada 598 öğretmen adayını yer almıştır. Araştırmada verilerin toplanmasında kaynaştırma tutum ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bulgularda kaynaştırma tutumlarının çalışmada yer alan tüm bağımsız değişkenlere göre farklılık oluşturduğu

sadece mesleki yeterlik düzeyi ve branşların da daha belirleyici etken oluşturduğu ve yüksek düzeyde tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin çocuklara yönelik tutumları başarı ve uygulama üzerinde oldukça önemli etkiye sahip olduğu belirlenmiştir.

Güzel (2014), kaynaştırma eğitimine yönelik sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları sorunları belirlemeye ilişkin yapılan araştırmada 206 sınıf öğretmeni yer almıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilmiş yarı yapılandırılmış görüşme soruları kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlarda genel olarak öğretmenlerin olumsuzluklarda karşılaştıkları, Yaşanılan bu olumsuzlukların fiziksel koşullardan sınıf mevcudunun fazla olması, kaynaştırmaya yönelik bilgi düzeylerinin yeterli kadar olmadığı, BEP hazırlayamamaları, yeterli bilgi düzeyinin olmaması ve okul yöneticilerinin istenilen donanımı sağlamadıkları belirlenmiştir.

Zeybek (2015), ilkokul İngilizce öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi uygulamalarına yönelik görüş ve önerilerini ele aldığı araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formuyla veriler elde edilmiştir. Öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi alan çocuklara yönelik olumsuz düşünce içinde oldukları ve rahatsızlık duydukları belirlenmiştir. Aynı zamanda kaynaştırma eğitimi hakkında da yeterli bilgiye sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anılan ve Kayacan (2015), sınıf öğretmenlerinin gözüyle kaynaştırma eğitimi gerçeği adlı araştırmada ilköğretimde uygulanan kaynaştırma uygulamasının sınıf öğretmenleri tarafında değerlendirilmesi ve incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada öğretmenlerin kaynaştırma uygulamasına yönelik tutumları ile bilgi birikimleri, yaşanan problemlerin oluşturduğu etkiler ve kaynaştırma uygulaması sürecince öğretmenlerin sınıfta yaşadıkları problemlerle baş etmedeki yolların bulunması amaçlanmıştır. Yapılan çalışma nitel yöntemlerden yarı yapılandırılmış sorularla elde edilmiştir. Elde edilen sonuçlarda öğretmenlerin kaynaştırma uygulamasına yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu, kaynaştırmaya yönelik planlı bir şekilde eğitim aldıkları öğrencileri kontrol etmede zorluk yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Öz Güneş, (2016), KKTC’de MEB bağlı ilkokulda eğitim veren sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma uygulamalarına yönelik görüşlerinin incelendiği araştırmaya 130 sınıf öğretmeni katılmıştır. Araştırma tarama modeli ile gerçekleştirilmiş verilerin toplanmasında kaynaştırma görüş ölçeği kullanılmıştır.

Öğretmenlerin kaynaştırmaya yönelik görüşlerinin kararsızım yönünde olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin mezun oldukları bölüm, cinsiyet ve kaynaştırma uygulamasına yönelik ders alma durumu ile kaynaştırma uygulamasına yönelik görüşleri arasında farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Yine öğretmenlerin cinsiyetleri ile kaynaştırmaya yönelik görüşleri arasında erkeklerin lehine sonuçların olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin mezun oldukları bölümlere göre diğer alanda formasyon alan öğretmenlerin sınıf öğretmenlerine göre kaynaştırma uygulamalarına yönelik daha olumlu oldukları belirlenmiştir. Kaynaştırma uygulamasına yönelik ders alma durumlarına göre daha önce ders alanların ders almayan öğretmenlere göre daha olumlu düşüncelere sahip oldukları görülmüştür. Son olarak öğretmenlerin mesleki yılları, BEP uygulamaları ve sınıf mevcudunun kaynaştırma uygulamasına uygun olma durumu ile kaynaştırma uygulamalarına yönelik görüşleri arasında farklılık olmadığı belirlenmiştir.

Şen (2016), Meslek ve Teknik liselerinde eğitim veren öğretmenlerin kaynaştırma uygulamalarına yönelik beklenti, sorun ve önerilerinin incelendiği çalışmada 26 öğretmen yer almıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemleri ile gerçekleştirilmiş yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile veriler elde edilmiştir. Araştırmacının hazırladığı 10 görüşme sorusu kullanılmıştır. Elde edilen bulgularda öğretmenlerin öğrencilerin daha çok sosyal olmalarını destekledikleri, kaynaştırma uygulamasına katılan öğrencilerle çalışmaktan memnun oldukları belirlenmiştir. Kaynaştırmaya yönelik öğretmenler, yetersizlik türünden, sistemden ve kendilerinden kaynaklı olan sorunlar yaşadıkları, bu yaşanan sorunları çözmeye yönelik uzmanlardan yardım aldıkları, materyal hazırlama da ve soruları çözmeye yönelik birtakım öneriler ortaya koydukları belirlenmiştir.

Ahmetoğlu, Ünal ve Ergin'in (2016), kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenler Ölçeği'nin Geliştirilmesi. Adlı araştırmaya 121 öğretmeni katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenler Ölçeği" kullanılmıştır. 66 soru ve 5'li derecelmeli oluşmaktadır. Ölçek geliştirme istatistikleri olarak alt boyutları belirlemek için Açıklayıcı Faktör Analizi kullanılmıştır. Korelasyon katsayısı ve toplam korelasyon katsayısı hesaplanarak madde geçerlik kanıtları elde edilmiştir.

Ünal (2017), kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenleri incelediği araştırma ilişkisel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 121

öğretmen yer almıştır. Veri toplama aracı olarak, "Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenler Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgularda, öğretmenlerin kaynaştırma uygulamasının başarısını etkileyen etmenleri sırasıyla: Sivil Toplum Örgütleri, Fiziki Koşullar, Normal Gelişim Gösteren Öğrenciler, Uygulama, Aileler, Mevzuat, Rehberlik Araştırma Merkezi, Okul İdarecileri, Rehber Öğretmenleri ve Sınıf Öğretmenleri olarak değerlendirmişlerdir.

2.15.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Avramidis ve Kalyva (2007), Yunanistan çalışan ve farklı düzeyde deneyimleri olan özel eğitim öğretmenlerinin kaynaştırma uygulamalarına yönelik görüşlerini incelemiştir. Araştırmada elde edilen bulgularda özel eğitim hakkında deneyimi olan öğretmenlerin, özel eğitim hakkında deneyimi olmayan öğretmenlere göre daha fazla kaynaştırma eğitime yönelik olumlu tutumlar içinde olduğu belirlenmiştir. Aynı zaman da uzun süre kaynaştırma eğitimi almış olan öğretmenlerinde kaynaştırma uygulamalarına yönelik tutumlarının daha yüksek ve olumlu oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Laarhoven, Dennis, Lynch, Bosma, ve Rouse (2007), kaynaştırma Eğitimi Kapsamında Genel ve Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Yetiştirilme Modeli” adlı çalışmada özel ve genel eğitimden yararlanan öğretmen adayları yer almıştır. Araştırma bütünüyle ele alındığında öğretmenlerin kaynaştırma uygulamalarına yönelik olumlu tutumlar içinde olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun yanında araştırma kapsamına alınan grupların düzeyleri, özel gereksinimli çocukları daha iyi ve etkili bir biçimde destekleye bilmek için öğretmen adaylarının birtakım beceri ve yeteneklere sahip olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sebeple öğretmen adaylarının bilgi beceri ve yeteneklerini geliştirme de ACCEPT projesine katılanların daha fazla hazırlıklı oldukları ve geleceğe yönelik kaynaştırma uygulamalarında zorluklara yönelik daha kolay baş edebildikleri belirlenmiştir.

Diamond ve Tu (2009), okulöncesi düzeyde fiziksel yetersizliği olan çocukların kaynaştırma tercihleri ile ilgili bir araştırma yapmışlardır. Çalışmada yaşları 42 ay ile 70 ay arasında olan 30 erkek ile 38 kız çocuk yer almıştır. Araştırmadaki amaç çocukların oyun arkadaşı seçimlerindeki tercihlerini görmektir. Araştırmanın sonucunda normal

gelişim gösteren çocuklar oyun arkadaşı seçimlerinde kaynaştırma öğrencileri ile ilgili düşüncelerinin yanında oyunun gerektirdiklerinden etkilenmektedirler.

Hardiman, Guerin, Fitzsimons (2009), yaptıkları çalışmada normal sınıflarda akranlarıyla eğitim gören ve ayrıştırılmış eğitim alan zihinsel engelli öğrencilerin sosyal yeterlilik düzeylerini karşılaştırmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre ayrılmış eğitim gören ve akranlarıyla beraber eğitim alan çocuklar arasında sosyal beceriler açısından fark olmadığı görülmüştür.

Jordan, Schwartz ve McGhie- Richmond (2009), "Preparing Teachers for Inclusive Classrooms" adlı öğretmenlerin yetersizlik hakkındaki düşünceleri ve yetersizlikten etkilenen ve özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerinin sorumluluğunun kendilerine ait olduğuna olan inançlarının onların tutumları ve epistemolojik inançlarıyla ilgisinin olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmalarının sonucunda; özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciyi kendi sınıfında eğitmenin kendi görevleri dahilinde olduğuna inanan öğretmenlerin hem bütün öğrencileri üzerinde hem de özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerle yaptıkları bireysel çalışmalarda daha etkili oldukları ve öğretmenlerin bilginin doğası hakkındaki epistemolojik inançlarının özel eğitime ihtiyacı olan ve olmayan öğrencilere yönelik uygulamalarını etkilediği; yeteneğin geliştirilebileceği, bunun öğrenciye sunulan fırsatlara bağlı olduğuna ve öğretmenin bu fırsatları öğrenciye sağlamaktan sorumlu olduğuna inanan öğretmenler tüm sınıf için (yetersizliği olan ve olmayan) zaman yönetiminde, öğrenci katılımını sağlamada ve üst düzey düşünmeye yönlendirmede daha etkili olduklarını belirtmişlerdir.

Lancaster ve Bain (2010), sınıf öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamaları deneyim, öz-yeterlilik ve teorik eğitime dayalı olarak karşılaştırılmasının incelediği çalışmada özel gereksinimli bireylerle etkileşimde bulunma öz yeterlik envanteri kullanılmıştır. Araştırmada ön-test sonucunda iki gruptaki öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarına yönelik öz-yeterlilik algılamalarında farklılık olduğu belirlenmiştir. Ön-test ve son-test arasında önemli farklılıklar belirlenmiş. Yeterlilik algılamaları, son testte daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Uygulama sonucunda öğretmen özyeterlilik algılarının arttığı önemli bir faktör olmadığı belirlenmiştir

Hwank ve Evans (2011), "Attitudes toward inclusion: Gaps between belief and practice" adlı genel eğitim öğretmenlerinin kaynaştırma eğitime yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Güney Kore Seoul'da üç ilkokulda görev yapmakta olan 33

öğretmen üzerinde karma (nitel+nicel) yöntemle yaptıkları araştırmanın sonucunda; öğretmenlerin %41,37 'sinin kaynaştırmaya yönelik olumlu tutum sergilemelerine rağmen % 55,16'sının kaynaştırmaya yönelik tutumlarının olumsuz olduğunu ve yaşı büyük olan ve kıdemi fazla olan öğretmenlerin kaynaştırma eğitime karşı tutumlarının daha olumsuz olduğunu belirlemişlerdir. Emam ve Mohamed (2011), Mısır'da yaptıkları araştırmada okulöncesi ve ilkokul öğretmenlerinin kişisel yeterlilik ve tecrübeleri ile kaynaştırma eğitime karşı tutumlarını ölçtükleri bir araştırma yapmışlardır. Çalışmaya 95 ilkokul öğretmeni ile 71 okulöncesi öğretmen katılmıştır. Çalışmayla amaçlanan öğretmenlerin kişisel yeterlilikleriyle kaynaştırma eğitimindeki çocuklara karşı tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Araştırmanın başka bir amacı ise öğretmenlerin tecrübelerinin kaynaştırmaya karşı tutumlarında bir etkisini tespit etmektir. Araştırma sonucunda kişisel yeterliliği daha iyi olan öğretmenlerin kişisel yeterliliği daha düşük düzeyde olan öğretmenlere göre kaynaştırmaya ilişkin daha olumlu tutumları olduğu tespit edilmiştir. Okulöncesi öğretmenleri ile ilkokul öğretmenleri arasında ve tecrübe açısından da fark tespit edilememiştir

Mimisevic ve Hodzic (2011), "Öğretmenlerin kaynaştırma eğitime yönelik tutumlarını incelediği araştırmada 194 öğretmen, 8 okul idarecisi katılmıştır. Elde edilen bulgularda öğretmenlerin kaynaştırma uygulamalarına yönelik olumlu tutumlar içinde oldukları, öğrencilerin ihtiyaçlarına, cinsiyet, kıdemlerine göre tutumların farklılaştığı belirlenmiştir. Aynı zamanda öğretmenlerin kaynaştırma uygulamalarına yönelik tutumlarının ikinci kademe görev yapan öğretmenlere göre daha çok olumlu tutum geliştirdikleri belirlenmiştir.

McKay'in (2012), ilkokul düzeyinde çalışan öğretmenlerin kaynaştırma eğitime yönelik tutumlarını ele alıp incelediği çalışmada 661 öğretmen yer almıştır. Araştırmada 38 sorudan oluşan tutum anketi kullanılmıştır. Elde edilen bulgularda okulun bulunduğu yer, fiziki şartları çocuğun yetersizlik türü ve okul idarecilerinin öğretmenlerinin kaynaştırma uygulamasında yer alan öğrencilere yönelik olumlu tutum içinde oldukları fakat bu çocukların normal gelişim gösteren çocuklar tarafından dışlandıkları belirlenmiştir.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Özel eğitim öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden tarama deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Tarama deseni, Tarama araştırmaları bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcılarının düşüncelerinin ya da ilgi, beceri, yetenek, tutum gibi özelliklerinin belirlendiği, belli bir topluluğun bazı yönlerini veya özelliklerini belirlemek için topluluktan seçilen bir gruptan bilginin toplandığı araştırmalardır (Karasar, 2011).

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın Çalışma grubu 2017/18 yılı Yakın Doğu Üniversitesi, özel eğitim öğretmenliği bölümünde okuyan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan 81 kadın (%46,0), 95 erkek (%54,0) toplam 176 öğretmen adayından veri toplanmıştır. Özel eğitim öğretmen adaylarına ilişkin kişisel bilgiler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1
Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Demografik Bilgileri

Demografik Bilgiler		n	%
Cinsiyet	Kadın	81	46,0
	Erkek	95	54,0
Yaş	20-25 yaş arası	114	64,8
	26-30 yaş arası	62	35,2
Kaynaştırma Eğitiminde Yeterli Bilgiye Sahip Olma	Yeterli bilgiye sahibim	79	44,9
	Yeterli bilgiye sahip değilim	97	55,1
Kaynaştırma Dersi Alma Durumu	Evet, lisans dersi aldım	105	59,7
	Hayır, eğitim almadım	71	40,3
Kaynaştırma Sınıfında Bulunma Durumu	Evet, bulundum	67	38,1
	Hayır, bulunmadım	109	61,9
Kaynaştırma Öğrencisiyle Çalışma Durumu	Evet, çalıştım	70	39,8
	Hayır, çalışmadım	106	60,2
Yakın Çevrede Özel Gereksinimli Birey Bulunma Durumu	Evet	83	47,2
	Hayır	93	52,8
Toplam		176	100

Tablo 1 incelendiğinde öğretmen adaylarının %46'sı kadın, %54'ü erkek ve %64,8'i 20-25 yaş arasında, %35,2'si 26-30 yaş arasındadır. Öğretmen adaylarının %44,9'u kaynaştırma eğitiminde yeterli bilgiye sahip olduğunu, %55,1'i yeterli bilgiye sahip olmadığını, %59,7'si kaynaştırma dersi aldığını, %40,3'ü kaynaştırma dersi almadığını, %38,1'i kaynaştırma sınıfında bulunduğunu, %61,9'u bulunmadığını, %39,8'si kaynaştırma öğrencisiyle çalıştığını, %60,2'si çalışmadığını ve %47,2'si yakın çevresinde özel gereksinimli bireyin bulunduğunu, %52,8'si bulunmadığını belirtmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Yapılan araştırmada, öğretmen adaylarının kişisel bilgilerini elde etmek amacıyla hazırlanmış olan kişisel bilgi formu ve özel eğitim öğretmenlerinin kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenleri belirlemek amacıyla Ahmetoğlu, Ünal ve Ergin (2016) tarafından geliştirilen “*Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenler Ölçeği*” kullanılmıştır. Ölçeğin kullanım izni Ek 1’de yer almaktadır. Araştırma hakkında öğretmen adaylarını bilgilendiren ve katılım onaylarını içeren Katılım Onay Formu ise Ek 2’de yer almaktadır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Öğretmen adaylarına ait kişisel bilgilerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgilerini toplamak amacıyla 7 soru yer almaktadır. Bunlar öğretmen adaylarının “cinsiyetleri, yaşları, kaynaştırma uygulaması hakkındaki bilgi düzeylerine, kaynaştırma eğitimiyle ilgili ders almasına, staj uygulamasında kaynak odalarda bulunmasına, kaynaştırma öğrencisiyle çalışmasına, ailesinde veya çevresinde özel gereksinimli birey olup olmaması” sorularıdır. Kişisel bilgi formu Ek 3’te yer almaktadır.

3.3.2. Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenler Ölçeği

Ölçek Ahmetoğlu, Ünal ve Ergin (2016) tarafından geliştirilmiş ve geçerlik, güvenirlik çalışması yapılmıştır. 68 madde, 10 alt boyut ve 5’li likert tipi ölçektir. Ancak analizler esnasında 61. ve 62. Maddeler ölçekten çıkarılmış toplam 66 maddeden oluşmaktadır. Yapı geçerliğini elde etmede AFA kullanılmıştır. Bartlett Küresellik Testinin ise ($p<05$) olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin Cronbach= 0.704 ve Rulon=0.720, iç tutarlılık şeklindedir. Alt boyutlara bakıldığında;

Sınıf Öğretmenleri; 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18” 18 madde yer almaktadır.

Rehber Öğretmenler; “54, 55, 56, 57, 58, 59, 60.” 7 madde yer almaktadır.

Uygulama; “34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42” 9 madde yer almaktadır.

Mevzuat ve Yönetmelikler; “43, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 52, 53.” 9 madde yer almaktadır.

Sivil Toplum Örgütleri; “63, 64, 65, 66” 4 madde yer almaktadır.

Rehberlik Araştırma Merkezi; “30, 31, 32, 33” 4 madde yer almaktadır.

Okul İdarecileri; “25, 26, 27, 28, 29” 5 madde yer almaktadır.

Aileler; “19, 20, 21, 22” 4 madde yer almaktadır.

Fiziki Koşullar; “44, 48” 2 madde yer almaktadır.

Normal Gelişim Gösteren Öğrenciler; “23, 24” 2 madde yer almaktadır. Tüm faktörler olumsuz anlam içermektedir. Alt boyutlar için iç in hesaplana Rulon= .720, Cronbach $\alpha=0.70$ olarak bulunmuştur. Kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenler ölçeği Ek 4’te yer almaktadır.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanmasında Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu’ndan araştırmayla ilgili izinler alınmıştır (Ek 5). Daha sonra okul yöneticilerine gerekleri izinler alındı ve araştırmmanın amacıyla araştırmada kullanılacak ölçekler ilgili açıklamalar yapılmıştır.

Araştırmanın yapılacağı sınıflar belirlenmiş. Ölçeğin uygulanacağı boş ders saatleri ayarlanmıştır. Aynı zamanda araştırmada yer alacak öğretmen adaylarına araştırmayla ilgili genel bilgiler verilmemiş, katılımcı onay formlarını detaylı şekilde okumaları istenmiştir. Öğretmen adaylarından herhangi kişisel bilgi alınmadığı ve istedikleri zaman araştırmadan ayrılacakları bilgisi verilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Verilerin istatistiksel çözümlenmeleri SPSS 20 programı ile analiz edilmiş. Araştırma grubunu oluşturan öğretmen adaylarının kişisel bilgilerinin yüzde dağılımları belirlenmiş. Ölçekten alınan genel puan ile alt boyutlardan alınan puanların ortalama, standart sapma değerleri belirlenmiş.

Öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenler ölçeği ve alt boyutlarının cinsiyet, yaş, kaynaştırma eğitiminde yeterli bilgiye sahip olma, kaynaştırma dersi alma durumu, kaynaştırma sınıfında bulunma durumu, kaynaştırma öğrencisiyle çalışma durumu ve yakın çevrede özel gereksinimli birey

bulunma durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla dağılımın normal olması ve grup sayısının iki olduğu durumlarda T-Testi kullanılmıştır. Dağılımın normal olmadığı ve grup sayısının iki olduğu durumda Mann Whitney U Testi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi 0.05 olarak belirlenmiştir. Analiz sonuçları bulgular bölümünde tablolar şeklinde verilmiştir.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR

Bu bölümde özel eğitim öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere ilişkin görüşlerinin belirlenmesini amaçlayan araştırmadan elde edilen bulgular yorumlanıp tartışılmıştır.

4.1. Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri Ne Düzeydedir?

Öğretmen adaylarının kaynaştırmaya uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere ilişkin görüşlerini belirlemede kullanılan kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenler ölçeğinden alınan puanların dağılımları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlerin Betimsel Analiz Sonuçları

Toplam ve Alt Boyutlar	Madde Sayıları	n	min.	max	\bar{x}	s
Sınıf Öğretmenleri	18	176	1,00	5,00	3,44	,85
Rehber Öğretmenler	7	176	1,00	5,00	3,59	,94
Uygulama	9	176	1,00	5,00	3,34	,88
Mevzuat ve yönetmelikler	9	176	1,00	5,00	3,39	,92
Sivil Toplum Örgütleri	4	176	1,00	5,00	3,35	,96
Rehberlik Araştırma Merkezi	4	176	1,00	5,00	3,50	1,03
Okul İdarecileri	5	176	1,00	5,00	3,36	,90

Toplam ve Alt Boyutlar	Madde Sayıları	n	min.	max	\bar{x}	s
Aileler	4	176	1,00	5,00	3,44	,88
Fiziki Koşullar	2	176	1,00	5,00	3,39	1,08
Normal Gelişim Gösteren Öğrenciler	2	176	1,00	5,00	3,39	1,07
Ölçeğin Genel	66	176	1,00	5,00	3,42	,73

Tablo 2 incelendiğinde öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenler ölçeğinden aldıkları puan ortalamasına bakıldığında ($\bar{x}=3,42$) olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin alt boyutlarında ise sırasıyla rehber öğretmeni ($\bar{x}=3,59$), rehberlik araştırma merkezi ($\bar{x}=3,50$), sınıf öğretmenleri ($\bar{x}=3,44$), aileler ($\bar{x}=3,44$), mevzuat ve yönetmelik ($\bar{x}=3,39$), normal gelişim gösteren öğrenciler ($\bar{x}=3,39$), sivil toplum örgütleri ($\bar{x}=3,35$), okul idarecileri ($\bar{x}=3,36$), fiziki koşullar ($\bar{x}=3,39$) ve uygulama ($\bar{x}=3,34$) puan aralığında olduğu belirlenmiştir. Ölçekten alınan en yüksek puan ortalamasının rehber öğretmenler alt boyutu olduğu ($\bar{x}=3,59$), en düşük puan ortalamasının ise uygulama alt boyutu ($\bar{x}=2,78$) olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlerin başında rehber öğretmenlerin geldiği görüşünde olduğu belirlenmiştir.

4.2. Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri Onların Cinsiyetlerine Göre Farklılaşmakta mıdır?

Öğretmen adaylarının cinsiyetleri ile kaynaştırmaya uygulamalarının başarısını etkileyen etmenler arasındaki farklılığı belirlemede T-Testi uygulanmış, analiz sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3
 Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Cinsiyetleri İle Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığı Belirlemede Yapılan T-Testi Analiz Sonuçları

Toplam ve Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	\bar{x}	ss	T	p	Açıklama																																																																																																																				
Sınıf Öğretmenleri	Kadın	81	3,59	,93	2,049	,042	p<0,05																																																																																																																				
	Erkek	95	3,32	,76				Rehber Öğretmenler	Kadın	81	3,68	1,03	1,101	,272	p>0,05	Erkek	95	3,52	,85	Uygulama	Kadın	81	3,42	,97	1,059	,291	p>0,05	Erkek	95	3,28	,78	Mevzuat ve yönetmelikler	Kadın	81	3,48	1,00	1,125	,262	p>0,05	Erkek	95	3,32	,85	Sivil Toplum Örgütleri	Kadın	81	3,37	1,01	,285	,776	p>0,05	Erkek	95	3,33	,913	Rehberlik Araştırma Merkezi	Kadın	81	3,64	1,15	1,718	,088	p>0,05	Erkek	95	3,37	,90	Okul İdarecileri	Kadın	81	3,39	1,01	,337	,737	P>0,05	Erkek	95	3,34	,80	Aileler	Kadın	81	3,53	,94	1,264	,208	p>0,05	Erkek	95	3,36	,83	Fiziki Koşullar	Kadın	81	3,43	1,07	,388	,699	p>0,05	Erkek	95	3,36	1,10	Normal Gelişim Gösteren Öğrenciler	Kadın	81	3,38	1,11	-,105	,916	p>0,05	Erkek	95	3,40	1,05	Ölçeğin Genel	Kadın	81	3,51	,83	1,487	,139	p>0,05
Rehber Öğretmenler	Kadın	81	3,68	1,03	1,101	,272	p>0,05																																																																																																																				
	Erkek	95	3,52	,85				Uygulama	Kadın	81	3,42	,97	1,059	,291	p>0,05	Erkek	95	3,28	,78	Mevzuat ve yönetmelikler	Kadın	81	3,48	1,00	1,125	,262	p>0,05	Erkek	95	3,32	,85	Sivil Toplum Örgütleri	Kadın	81	3,37	1,01	,285	,776	p>0,05	Erkek	95	3,33	,913	Rehberlik Araştırma Merkezi	Kadın	81	3,64	1,15	1,718	,088	p>0,05	Erkek	95	3,37	,90	Okul İdarecileri	Kadın	81	3,39	1,01	,337	,737	P>0,05	Erkek	95	3,34	,80	Aileler	Kadın	81	3,53	,94	1,264	,208	p>0,05	Erkek	95	3,36	,83	Fiziki Koşullar	Kadın	81	3,43	1,07	,388	,699	p>0,05	Erkek	95	3,36	1,10	Normal Gelişim Gösteren Öğrenciler	Kadın	81	3,38	1,11	-,105	,916	p>0,05	Erkek	95	3,40	1,05	Ölçeğin Genel	Kadın	81	3,51	,83	1,487	,139	p>0,05	Erkek	95	3,34	,63								
Uygulama	Kadın	81	3,42	,97	1,059	,291	p>0,05																																																																																																																				
	Erkek	95	3,28	,78				Mevzuat ve yönetmelikler	Kadın	81	3,48	1,00	1,125	,262	p>0,05	Erkek	95	3,32	,85	Sivil Toplum Örgütleri	Kadın	81	3,37	1,01	,285	,776	p>0,05	Erkek	95	3,33	,913	Rehberlik Araştırma Merkezi	Kadın	81	3,64	1,15	1,718	,088	p>0,05	Erkek	95	3,37	,90	Okul İdarecileri	Kadın	81	3,39	1,01	,337	,737	P>0,05	Erkek	95	3,34	,80	Aileler	Kadın	81	3,53	,94	1,264	,208	p>0,05	Erkek	95	3,36	,83	Fiziki Koşullar	Kadın	81	3,43	1,07	,388	,699	p>0,05	Erkek	95	3,36	1,10	Normal Gelişim Gösteren Öğrenciler	Kadın	81	3,38	1,11	-,105	,916	p>0,05	Erkek	95	3,40	1,05	Ölçeğin Genel	Kadın	81	3,51	,83	1,487	,139	p>0,05	Erkek	95	3,34	,63																				
Mevzuat ve yönetmelikler	Kadın	81	3,48	1,00	1,125	,262	p>0,05																																																																																																																				
	Erkek	95	3,32	,85				Sivil Toplum Örgütleri	Kadın	81	3,37	1,01	,285	,776	p>0,05	Erkek	95	3,33	,913	Rehberlik Araştırma Merkezi	Kadın	81	3,64	1,15	1,718	,088	p>0,05	Erkek	95	3,37	,90	Okul İdarecileri	Kadın	81	3,39	1,01	,337	,737	P>0,05	Erkek	95	3,34	,80	Aileler	Kadın	81	3,53	,94	1,264	,208	p>0,05	Erkek	95	3,36	,83	Fiziki Koşullar	Kadın	81	3,43	1,07	,388	,699	p>0,05	Erkek	95	3,36	1,10	Normal Gelişim Gösteren Öğrenciler	Kadın	81	3,38	1,11	-,105	,916	p>0,05	Erkek	95	3,40	1,05	Ölçeğin Genel	Kadın	81	3,51	,83	1,487	,139	p>0,05	Erkek	95	3,34	,63																																
Sivil Toplum Örgütleri	Kadın	81	3,37	1,01	,285	,776	p>0,05																																																																																																																				
	Erkek	95	3,33	,913				Rehberlik Araştırma Merkezi	Kadın	81	3,64	1,15	1,718	,088	p>0,05	Erkek	95	3,37	,90	Okul İdarecileri	Kadın	81	3,39	1,01	,337	,737	P>0,05	Erkek	95	3,34	,80	Aileler	Kadın	81	3,53	,94	1,264	,208	p>0,05	Erkek	95	3,36	,83	Fiziki Koşullar	Kadın	81	3,43	1,07	,388	,699	p>0,05	Erkek	95	3,36	1,10	Normal Gelişim Gösteren Öğrenciler	Kadın	81	3,38	1,11	-,105	,916	p>0,05	Erkek	95	3,40	1,05	Ölçeğin Genel	Kadın	81	3,51	,83	1,487	,139	p>0,05	Erkek	95	3,34	,63																																												
Rehberlik Araştırma Merkezi	Kadın	81	3,64	1,15	1,718	,088	p>0,05																																																																																																																				
	Erkek	95	3,37	,90				Okul İdarecileri	Kadın	81	3,39	1,01	,337	,737	P>0,05	Erkek	95	3,34	,80	Aileler	Kadın	81	3,53	,94	1,264	,208	p>0,05	Erkek	95	3,36	,83	Fiziki Koşullar	Kadın	81	3,43	1,07	,388	,699	p>0,05	Erkek	95	3,36	1,10	Normal Gelişim Gösteren Öğrenciler	Kadın	81	3,38	1,11	-,105	,916	p>0,05	Erkek	95	3,40	1,05	Ölçeğin Genel	Kadın	81	3,51	,83	1,487	,139	p>0,05	Erkek	95	3,34	,63																																																								
Okul İdarecileri	Kadın	81	3,39	1,01	,337	,737	P>0,05																																																																																																																				
	Erkek	95	3,34	,80				Aileler	Kadın	81	3,53	,94	1,264	,208	p>0,05	Erkek	95	3,36	,83	Fiziki Koşullar	Kadın	81	3,43	1,07	,388	,699	p>0,05	Erkek	95	3,36	1,10	Normal Gelişim Gösteren Öğrenciler	Kadın	81	3,38	1,11	-,105	,916	p>0,05	Erkek	95	3,40	1,05	Ölçeğin Genel	Kadın	81	3,51	,83	1,487	,139	p>0,05	Erkek	95	3,34	,63																																																																				
Aileler	Kadın	81	3,53	,94	1,264	,208	p>0,05																																																																																																																				
	Erkek	95	3,36	,83				Fiziki Koşullar	Kadın	81	3,43	1,07	,388	,699	p>0,05	Erkek	95	3,36	1,10	Normal Gelişim Gösteren Öğrenciler	Kadın	81	3,38	1,11	-,105	,916	p>0,05	Erkek	95	3,40	1,05	Ölçeğin Genel	Kadın	81	3,51	,83	1,487	,139	p>0,05	Erkek	95	3,34	,63																																																																																
Fiziki Koşullar	Kadın	81	3,43	1,07	,388	,699	p>0,05																																																																																																																				
	Erkek	95	3,36	1,10				Normal Gelişim Gösteren Öğrenciler	Kadın	81	3,38	1,11	-,105	,916	p>0,05	Erkek	95	3,40	1,05	Ölçeğin Genel	Kadın	81	3,51	,83	1,487	,139	p>0,05	Erkek	95	3,34	,63																																																																																												
Normal Gelişim Gösteren Öğrenciler	Kadın	81	3,38	1,11	-,105	,916	p>0,05																																																																																																																				
	Erkek	95	3,40	1,05				Ölçeğin Genel	Kadın	81	3,51	,83	1,487	,139	p>0,05	Erkek	95	3,34	,63																																																																																																								
Ölçeğin Genel	Kadın	81	3,51	,83	1,487	,139	p>0,05																																																																																																																				
	Erkek	95	3,34	,63																																																																																																																							

Tablo 3'te görüldüğü gibi öğretmen adaylarının cinsiyetleri ile kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere ilişkin herhangi bir farklılık olup olmadığına bakıldığında; ölçeğin genelinde ([T:1,487] p=,139), rehber öğretmenler ([T:1,101] p=,272), uygulama ([T:1,059] p=,291), mevzuat ve yönetmelikler ([T:1,125] p=,262), sivil toplum örgütleri ([T:,285] p=,776), rehberlik araştırma merkezi ([T:1,718] p=,088), okul idarecileri ([T:,337] p=,737), aileler ([T:1,264] p=,208), fiziki koşullar ([T:,388] p=,699) ve normal gelişim gösteren öğrenciler alt boyutlarının ([T:,-,105] p=,916) puan aralığında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir (p>0,05). Ancak Sınıf öğretmenleri alt boyutunda ([T:2,049] p=,042) anlamlı düzeyde farklılık olduğu belirlenmiştir (p<0.05). kaynaştırma uygulamasının başarısını etkileyen etmenlerin sınıf öğretmeni alt boyutunda kadınların lehine anlamlı olduğu görülmektedir.

4.3. Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin görüşleri Yaşlarına Göre Farklılaşmak mıdır?

Öğretmen adaylarının yaşları ile kaynaştırmaya uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere arasında herhangi istatistiksel farklılığı belirlemede Man Withney U analizi uygulanmış, analiz sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4

Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının yaşları İle Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığı Belirlemede Yapılan Man Withney U Analiz Sonuçları

Toplam ve Alt Boyutlar	Yaş	n	Sıralar ortalamı	Sıralar toplamı	U	p
Sınıf Öğretmenleri	20-25 yaş arası	114	91,43	10422,50	3200,500	,301
	26-30 yaş arası	62	83,12	5153,50		
Rehber Öğretmenler	20-25 yaş arası	114	87,12	9932,00	3377,000	,626
	26-30 yaş arası	62	91,03	5644,00		
Uygulama	20-25 yaş arası	114	83,53	9522,00	2967,000	,079
	26-30 yaş arası	62	97,65	6054,00		
Mevzuat ve yönetmelikler	20-25 yaş arası	114	87,39	9962,50	3407,500	,695
	26-30 yaş arası	62	90,54	5613,50		
Sivil Toplum Örgütleri	20-25 yaş arası	114	83,37	9504,50	2949,500	,069
	26-30 yaş arası	62	97,93	6071,50		
Rehberlik Araştırma Merkezi	20-25 yaş arası	114	87,32	9955,00	3400,000	,677
	26-30 yaş arası	62	90,66	5621,00		
Okul İdarecileri	20-25 yaş arası	114	87,94	10025,50	3470,500	,844
	26-30 yaş arası	62	89,52	5550,50		
Aileler	20-25 yaş arası	114	89,14	10162,00	3461,000	,820
	26-30 yaş arası	62	87,32	5414,00		
Fiziki Koşullar	20-25 yaş arası	114	87,75	10003,50	3448,500	,788
	26-30 yaş arası	62	89,88	5572,50		

Toplam ve Alt Boyutlar	Yaş	n	Sıralar ortalamı	Sıralar toplamı	U	p
Normal Gelişim Gösteren Öğrenciler	20-25 yaş arası	114	86,81	9896,00	3341,000	,544
	26-30 yaş arası	62	91,61	5680,00		
Ölçeğin Genel	20-25 yaş arası	114	87,35	9957,50	3402,500	,684
	26-30 yaş arası	62	90,62	5618,50		

Tablo 4 incelendiğinde öğretmen adaylarının yaşları ile kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere yönelik herhangi bir farklılığın olup olmadığını belirlemeye yönelik yapılan Mann Whitney U analizine göre; öğretmen adaylarının ölçeğin genelinde ([U:3402,500] p=,684), sınıf öğretmen alt boyutunda ([U:3200,500] p=,301), rehber öğretmeni alt boyutunda ([U:3377,000] p=,626), uygulama alt boyutunda ([U:2967,000] p=,076), mevzuat ve yönetmenlikler alt boyutunda ([U:3407,500] p=,695), sivil toplum örgütler alt boyutunda ([U:2949,500] p=,069), rehberlik araştırma merkezi alt boyutunda ([U:3400,000] p=,677), okul idarecileri alt boyutunda ([U:3470,500] p=,844), aileler alt boyutunda ([U:3461,000] p=,820), fiziki koşullar alt boyutunda ([U:3448,500] p=,788) ve normal gelişim gösteren öğrenciler alt boyutunda ([U:3341,000] p=,544), istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir (p>0.05). Öğretmen adaylarının yaşları onların kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere ilişkin bir etki yaratmadığı görülmektedir.

4.4. Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri Onların Kaynaştırma Eğitiminde Yeterli Bilgiye Sahip Olma Durumlarına Göre Farklaşmakta mıdır?

Özel eğitim öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitiminde yeterli bilgiye sahip olma durumu ile kaynaştırmaya uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere arasında herhangi bir farklılığı belirlemede yapılan T-Testi sonuçları Tablo 5' te verilmiştir.

Tablo 5

Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Eğitiminde Yeterli Bilgiye Sahip Olma Değişkenine Göre Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşlerini Belirlemede Yapılan T-Testi Analiz Sonuçları

Toplam ve Alt Boyutlar	Yeterli bilgiye sahip olma durumu	n	\bar{x}	ss	T	p	Açıklama																																																																																
Sınıf Öğretmenleri	Evet, sahibim	79	3,43	,87	-,194	,846	p>0,05																																																																																
	Hayır, sahip değilim	97	3,45	,84				Rehber Öğretmenler	Evet, sahibim	79	3,67	,90	1,019	,310	p>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,53	,96	Uygulama	Evet, sahibim	79	3,36	,93	,277	,782	p>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,33	,83	Mevzuat ve yönetmelikler	Evet, sahibim	79	3,42	,94	,341	,733	p>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,37	,90	Sivil Toplum Örgütleri	Evet, sahibim	79	3,26	,97	-1,056	,293	p>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,42	,94	Rehberlik Araştırma Merkezi	Evet, sahibim	79	3,56	,96	,800	,425	p>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,44	1,08	Okul İdarecileri	Evet, sahibim	79	3,38	,93	,330	,742	P>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,34	,88	Aileler	Evet, sahibim	79	3,35	,91	-1,253	,212	p>0,05
Rehber Öğretmenler	Evet, sahibim	79	3,67	,90	1,019	,310	p>0,05																																																																																
	Hayır, sahip değilim	97	3,53	,96				Uygulama	Evet, sahibim	79	3,36	,93	,277	,782	p>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,33	,83	Mevzuat ve yönetmelikler	Evet, sahibim	79	3,42	,94	,341	,733	p>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,37	,90	Sivil Toplum Örgütleri	Evet, sahibim	79	3,26	,97	-1,056	,293	p>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,42	,94	Rehberlik Araştırma Merkezi	Evet, sahibim	79	3,56	,96	,800	,425	p>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,44	1,08	Okul İdarecileri	Evet, sahibim	79	3,38	,93	,330	,742	P>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,34	,88	Aileler	Evet, sahibim	79	3,35	,91	-1,253	,212	p>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,52	,86								
Uygulama	Evet, sahibim	79	3,36	,93	,277	,782	p>0,05																																																																																
	Hayır, sahip değilim	97	3,33	,83				Mevzuat ve yönetmelikler	Evet, sahibim	79	3,42	,94	,341	,733	p>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,37	,90	Sivil Toplum Örgütleri	Evet, sahibim	79	3,26	,97	-1,056	,293	p>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,42	,94	Rehberlik Araştırma Merkezi	Evet, sahibim	79	3,56	,96	,800	,425	p>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,44	1,08	Okul İdarecileri	Evet, sahibim	79	3,38	,93	,330	,742	P>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,34	,88	Aileler	Evet, sahibim	79	3,35	,91	-1,253	,212	p>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,52	,86																				
Mevzuat ve yönetmelikler	Evet, sahibim	79	3,42	,94	,341	,733	p>0,05																																																																																
	Hayır, sahip değilim	97	3,37	,90				Sivil Toplum Örgütleri	Evet, sahibim	79	3,26	,97	-1,056	,293	p>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,42	,94	Rehberlik Araştırma Merkezi	Evet, sahibim	79	3,56	,96	,800	,425	p>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,44	1,08	Okul İdarecileri	Evet, sahibim	79	3,38	,93	,330	,742	P>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,34	,88	Aileler	Evet, sahibim	79	3,35	,91	-1,253	,212	p>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,52	,86																																
Sivil Toplum Örgütleri	Evet, sahibim	79	3,26	,97	-1,056	,293	p>0,05																																																																																
	Hayır, sahip değilim	97	3,42	,94				Rehberlik Araştırma Merkezi	Evet, sahibim	79	3,56	,96	,800	,425	p>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,44	1,08	Okul İdarecileri	Evet, sahibim	79	3,38	,93	,330	,742	P>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,34	,88	Aileler	Evet, sahibim	79	3,35	,91	-1,253	,212	p>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,52	,86																																												
Rehberlik Araştırma Merkezi	Evet, sahibim	79	3,56	,96	,800	,425	p>0,05																																																																																
	Hayır, sahip değilim	97	3,44	1,08				Okul İdarecileri	Evet, sahibim	79	3,38	,93	,330	,742	P>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,34	,88	Aileler	Evet, sahibim	79	3,35	,91	-1,253	,212	p>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,52	,86																																																								
Okul İdarecileri	Evet, sahibim	79	3,38	,93	,330	,742	P>0,05																																																																																
	Hayır, sahip değilim	97	3,34	,88				Aileler	Evet, sahibim	79	3,35	,91	-1,253	,212	p>0,05	Hayır, sahip değilim	97	3,52	,86																																																																				
Aileler	Evet, sahibim	79	3,35	,91	-1,253	,212	p>0,05																																																																																
	Hayır, sahip değilim	97	3,52	,86																																																																																			

Toplam ve Alt Boyutlar	Yeterli bilgiye sahip olma durumu	n	\bar{x}	ss	T	p	Açıklama
Fiziki Koşullar	Evet, sahibim	79	3,27	1,18	-1,294	,198	p>0,05
	Hayır, sahip değilim	97	3,49	,99			
Normal Gelişim Gösteren Öğrenciler	Evet, sahibim	79	3,38	1,04	-,067	,947	p>0,05
	Hayır, sahip değilim	97	3,39	1,10			
Ölçeğin Geneli	Evet, sahibim	79	3,43	,75	,072	,943	p>0,05
	Hayır, sahip değilim	97	3,42	,72			

Tablo 5 incelendiğinde öğretmen adaylarının ölçeğin genelinde ([T:;072] p=,943), sınıf öğretmenler ([T:-,194] p=,846) rehber öğretmenler ([T:1,019] p=,310), uygulama ([T:;277] p=,782), mevzuat ve yönetmelikler ([T:;341] p=,733), sivil toplum örgütleri ([T:-1,056] p=,293), rehberlik araştırma merkezi ([T:;800] p=,425), okul idarecileri ([T:;330] p=,742), aileler ([T:-1,253] p=,212), fiziki koşullar ([T:-1294] p=,198) ve normal gelişim gösteren öğrenciler alt boyutlarının ([T:-1,294] p=,198) puan aralığında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir (p>0,05). Öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarına yönelik yeterli bilgiye sahip olup olmama durumları onların kaynaştırma uygulamasının başarısını etkileyen etmenlere ilişkin görüşleri üzerinde bir etkisinin olmadığı görülmektedir.

4.5. Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri Onların Kaynaştırma Dersi Alma Durumlarına Göre Farklılaşmakta mıdır?

Öğretmen adaylarının kaynaştırma dersi alma durumu ile kaynaştırmaya uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere arasında herhangi bir farklılığı belirlemede yapılan Man Withney U analiz sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6
 Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Dersi Alma Durumu Değişkenine Göre Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenler İlişkin Görüşlerini Belirlemede Yapılan Withney U Analiz Sonuçları

Toplam ve Alt Boyutlar	Kaynaştırma Dersi Alma Durumu	n	Sıralar ortalamı	Sıralar toplamı	U	p
Sınıf Öğretmenleri	Evet, aldım	105	81,71	8579,50	3014,500	,031
	Hayır, almadım	71	98,54	6996,50		
Rehber Öğretmenler	Evet, aldım	105	82,87	8701,00	3136,000	,074
	Hayır, almadım	71	96,83	6875,00		
Uygulama	Evet, aldım	105	84,11	8831,50	3266,500	,164
	Hayır, almadım	71	94,99	6744,50		
Mevzuat ve yönetmelikler	Evet, aldım	105	83,22	8738,50	3173,500	,094
	Hayır, almadım	71	96,30	6837,50		
Sivil Toplum Örgütleri	Evet, aldım	105	85,40	8966,50	3401,500	,323
	Hayır, almadım	71	93,09	6609,50		
Rehberlik Araştırma Merkezi	Evet, aldım	105	85,30	8957,00	3392,000	,310
	Hayır, almadım	71	93,23	6619,00		
Okul İdarecileri	Evet, aldım	105	82,40	8652,00	3087,000	,053
	Hayır, almadım	71	97,52	6924,00		
Aileler	Evet, aldım	105	82,03	8613,00	3048,000	,040
	Hayır, almadım	71	98,07	6963,00		

Toplam ve Alt Boyutlar	Kaynaştırma Dersi Alma Durumu	n	Sıralar ortalamı	Sıralar toplamı	U	p
Fiziki Koşullar	Evet, aldım	105	81,23	8529,00	2964,000	,019
	Hayır, almadım	71	99,25	7047,00		
Normal Gelişim Gösteren Öğrenciler	Evet, aldım	105	83,46	8763,50	3198,500	,106
	Hayır, almadım	71	95,95	6812,50		
Ölçeğin Geneli	Evet, aldım	105	81,30	8537,00	2972,000	,023
	Hayır, almadım	71	99,14	7039,00		

Tablo 6 incelendiğinde öğretmen adaylarının ölçeğin genelinden ([U:2972,000] $p=,023$), sınıf öğretmen alt boyutunda ([U:3014,500] $p=,031$), aileler alt boyutunda ([U:3048,000] $p=,040$) ve fiziki koşullar alt boyutunda ([U:2964,000] $p=,019$) anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Ancak rehber öğretmeni alt boyutunda ([U:3136,000] $p=,074$), uygulama alt boyutunda ([U:3266,500] $p=,164$), mevzuat ve yönetmenlikler alt boyutunda ([U:3173,500] $p=,094$), sivil toplum örgütler alt boyutunda ([U:3401,500] $p=,323$), rehberlik araştırma merkezi alt boyutunda ([U:3392,000] $p=,310$), okul idarecileri alt boyutunda ([U:3087,000] $p=,053$), ve normal gelişim gösteren öğrenciler alt boyutunda ([U:3198,500] $p=,106$), anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$). Kaynaştırma dersi alan öğretmen adaylarının ölçeğin genelinde daha yüksek puan aldığı aynı zamanda sınıf öğretmenlerinin, ailelerinin ve fiziki ortamın etkisi olduğu görülmektedir.

4.6. Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri Onların Kaynaştırma Sınıfında Bulunma Durumlarına Göre Farklılaşmakta mıdır?

Öğretmen adaylarının kaynaştırma sınıfında bulunma durumu ile kaynaştırmaya uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere arasında farklılığı belirlemede yapılan Man Withney U analizi analiz sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7

Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Sınıfında Bulunma Durumu Değişkenine Göre Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşlerini Belirlemede Yapılan Man Withney U Analiz Sonuçları

Toplam ve Alt Boyutlar	Kaynaştırma sınıfında bulunma durumu	n	Sıralar ortalaması	Sıralar toplamı	U	p
Sınıf Öğretmenleri	Evet, bulundum	67	77,57	5197,00	2919,000	,026
	Hayır, bulunmadım	109	95,22	10379,00		
Rehber Öğretmenler	Evet, bulundum	67	85,46	5725,50	3447,500	,533
	Hayır, bulunmadım	109	90,37	9850,50		
Uygulama	Evet, bulundum	67	91,03	6099,00	3482,000	,605
	Hayır, bulunmadım	109	86,94	9477,00		
Mevzuat ve yönetmelikler	Evet, bulundum	67	86,52	5797,00	3519,000	,686
	Hayır, bulunmadım	109	89,72	9779,00		
Sivil Toplum Örgütleri	Evet, bulundum	67	88,86	5953,50	3627,500	,941
	Hayır, bulunmadım	109	88,28	9622,50		
Rehberlik Araştırma Merkezi	Evet, bulundum	67	85,38	5720,50	3442,500	,523
	Hayır, bulunmadım	109	90,42	9855,50		
Okul İdarecileri	Evet, bulundum	67	84,17	5639,50	3361,500	,375
	Hayır, bulunmadım	109	91,16	9936,50		
Aileler	Evet, bulundum	67	85,93	5757,00	3479,000	,598
	Hayır, bulunmadım	109	90,08	9819,00		

Toplam ve Alt Boyutlar	Kaynaştırma sınıfında bulunma durumu	n	Sıralar ortalaması	Sıralar toplamı	U	p
Fiziki Koşullar	Evet, bulundum	67	87,54	5865,00	3587,000	,842
	Hayır, bulunmadım	109	89,09	9711,00		
Normal Gelişim Gösteren Öğrenciler	Evet, bulundum	67	90,16	6040,50	3540,500	,732
	Hayır, bulunmadım	109	87,48	9535,50		
Ölçeğin Geneli	Evet, bulundum	67	83,78	5613,50	3335,500	,336
	Hayır, bulunmadım	109	91,40	9962,50		

Tablo 7 incelendiğinde öğretmen adaylarının ölçeğin genelinde ([U:3335,500] p=,336), rehber öğretmeni alt boyutunda ([U:3447,500] p=,533), uygulama alt boyutunda ([U: 3482,000] p=,605), mevzuat ve yönetmenlikler alt boyutunda ([U:3519,000] p=,686), sivil toplum örgütler alt boyutunda ([U:3627,500] p=,941), rehberlik araştırma merkezi alt boyutunda ([U:3442,500] p=,523), okul idarecileri alt boyutunda ([U:3361,500] p=,375), aileler alt boyutunda ([U:3479,000] p=,598), fiziki koşullar alt boyutunda ([U:3587,000] p=,842) ve normal gelişim gösteren öğrenciler alt boyutunda ([U:3540,500] p=,732), anlamlı bir farklılığın olmadığı ($p>0.05$) ancak sınıf öğretmeni alt boyutunda ([U:2919,000] p=,026) anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Kaynaştırma sınıfında bulunmayan öğretmenlerin kaynaştırma uygulamasını başarısını sınıf öğretmenlerinin etkilediği görüşünde olduğu görülmektedir.

4.7. Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin görüşleri Onların Kaynaştırma Öğrencisiyle Çalışma Durumlarına Göre Farklılaşmakta mıdır?

Öğretmen adaylarının kaynaştırma öğrencisiyle çalışma durumu ile kaynaştırmaya uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere arasında farklılığı belirlemede yapılan Man Withney U analiz sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8

Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Öğrencisiyle Çalışma Durumu Değişkenine Göre Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşlerini Belirlemede Yapılan Man Withney U Analiz sonuçları

Toplam ve Alt Boyutlar	Kaynaştırma Öğrencisiyle Çalışma Durumu	n	Sıralar ortalamı	Sıralar toplamı	U	p
Sınıf Öğretmenleri	Çalıştım	70	71,87	5031,00	2546,000	,000
	Çalışmadım	106	99,48	10545,00		
Rehber Öğretmenler	Çalıştım	70	82,14	5750,00	3265,000	,177
	Çalışmadım	106	92,70	9826,00		
Uygulama	Çalıştım	70	83,61	5852,50	3367,500	,300
	Çalışmadım	106	91,73	9723,50		
Mevzuat ve yönetmelikler	Çalıştım	70	80,09	5606,50	3121,500	,075
	Çalışmadım	106	94,05	9969,50		
Sivil Toplum Örgütleri	Çalıştım	70	91,43	6400,00	3505,000	,533
	Çalışmadım	106	86,57	9176,00		
Rehberlik Araştırma Merkezi	Çalıştım	70	78,64	5505,00	3020,000	,036
	Çalışmadım	106	95,01	10071,00		

Toplam ve Alt Boyutlar	Kaynaştırma Öğrencisiyle Çalışma Durumu	n	Sıralar ortalamı	Sıralar toplamı	U	p
Okul İdarecileri	Çalıştım	70	73,54	5148,00	2663,000	,001
	Çalışmadım	106	98,38	10428,00		
Aileler	Çalıştım	70	82,81	5797,00	3312,000	,227
	Çalışmadım	106	92,25	9779,00		
Fiziki Koşullar	Çalıştım	70	77,44	5420,50	2935,500	,017
	Çalışmadım	106	95,81	10155,50		
Normal Gelişim Gösteren Öğrenciler	Çalıştım	70	82,13	5749,00	3264,000	,172
	Çalışmadım	106	92,71	9827,00		
Ölçeğin Geneli	Çalıştım	70	76,20	5334,00	2849,000	,009
	Çalışmadım	106	96,62	10242,00		

Tablo 8 incelendiğinde öğretmen adaylarının ölçeğin genelinde ([U:2849,000] p=,009), sınıf öğretmeni alt boyutunda ([U:2546,000] p=,000), rehberlik araştırma merkezi alt boyutunda ([U:3020,000] p=,036), okul idarecileri alt boyutunda ([U:2663,000] p=,001) ve fiziki koşullar alt boyutunda ([U:2935,500] p=,017) anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiş (p<0.05). Ancak rehber öğretmeni alt boyutunda ([U:3265,000] p=,177), uygulama alt boyutunda ([U:3367,500] p=,300), mevzuat ve yönetmenlikler alt boyutunda ([U:3121,500] p=,075), sivil toplum örgütler alt boyutunda ([U:3505,000] p=,533), aileler alt boyutunda ([U:3312,000] p=,227), ve normal gelişim gösteren öğrenciler alt boyutunda ([U:3264,000] p=,172 anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir (p>0.05). Kaynaştırma öğrencisiyle çalışmayan öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamasının başarısını rehber öğretmenleri, uygulamalar, mevzuat ve

yönetmelikler, sivil toplum örgütleri, aileler, normal gelişim gösteren öğrenciler olduğu görülmektedir.

4.8. Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri Onların Yakın Çevrede Özel Gereksinimli Birey Bulunma Durumlarına Göre Farklılaşmakta mıdır?

Öğretmen adaylarının çevresinde özel gereksinimli birey bulunma durumu ile kaynaştırmaya uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere arasında farklılığı belirlemede yapılan T-Testi analiz sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9

Öğretmen Adaylarının Yakın Çevrede Özel Gereksinimli Birey Bulunma Durumu Değişkenine Göre Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Yapılan T-Testi Analiz Sonuçları

Toplam ve Alt Boyutlar	Yakın Çevrede Özel Gereksinimli Birey Bulunma Durumu				T	p	Açıklama	
	Evet	n	\bar{x}	ss				
Sınıf Öğretmenleri	Evet	83	3,42	,86	-,294	,769	p>0,05	
	Hayır	93	3,46	,85				
Rehber Öğretmenler	Evet	83	3,64	,88	,630	,530	p>0,05	
	Hayır	93	3,55	,99				
Uygulama	Evet	83	3,39	,86	,651	,516	p>0,05	
	Hayır	93	3,30	,89				
Mevzuat ve yönetmelikler	Evet	83	3,41	,87	,173	,863	p>0,05	
	Hayır	93	3,38	,97				
Sivil Toplum Örgütleri	Evet	83	3,19	,90	-	2,052	,042	p<0,05
	Hayır	93	3,48	,99				
Rehberlik Araştırma Merkezi	Evet	83	3,58	1,03	1,043	,298	p>0,05	
	Hayır	93	3,42	1,02				

Toplam ve Alt Boyutlar	Yakın Çevrede Özel Gereksinimli Birey Bulunma Durumu					T	p	Açıklama
		n	\bar{x}	ss				
Okul İdarecileri	Evet	83	3,33	,865	-,448	,654	p>0,05	
	Hayır	93	3,39	,940				
Aileler	Evet	83	3,36	,91	-,127	,261	p>0,05	
	Hayır	93	3,51	,86				
Fiziki Koşullar	Evet	83	3,35	1,07	-,488	,626	p>0,05	
	Hayır	93	3,43	1,09				
Normal Gelişim Gösteren Öğrenciler	Evet	83	3,22	1,06	-,986	,049	p<0,05	
	Hayır	93	3,54	1,06				
Ölçeğin Geneli	Evet	83	3,41	,68	-,188	,851	p>0,05	
	Hayır	93	3,43	,78				

Tablo 9 incelendiğinde öğretmen adaylarının ölçeğin genelinde ([T:-,188] p=,851), sınıf öğretmenler ([T:-,294] p=,769) rehber öğretmenler ([T:,630] p=,530), uygulama ([T:,651] p=,516), mevzuat ve yönetmelikler ([T:,173] p=,863), rehberlik araştırma merkezi ([T:1,043] p=,298), okul idarecileri ([T:-,448] p=,654), aileler ([T:-1,127] p=,261) ve fiziki koşullar ([T:-,488] p=,626) puan aralığında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiş (p>0,05) ancak sivil toplum örgütleri ([T:-2,052] p=,042), ve normal gelişim gösteren öğrenciler alt boyutlarında ([T:-1,986] p=,049) anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir (p<0,05). Yakın çevresinde özel gereksinimli birey bulunmayanların kaynaştırma uygulamalarının başarısını sivil toplum örgütleri ve normal gelişim gösteren çocukların etkilediği görüşünde olduğu digger alt boyutlarda ise yakın çevresinde özel gereksinimli birey bulunma durumunun bir etkisi olmadığı görülmektedir.

BÖLÜM V

5. TARTIŞMA VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde özel eğitim öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere ilişkin görüşleri yordanarak ilgili araştırmalar ışığında tartışılmıştır.

Öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere ilişkin görüşleri incelendiğinde; öğretmen adaylarının ölçeğinden aldıkları en yüksek puanın rehber öğretmenleri alt boyutu, en düşük puanın ise uygulama alt boyutu olduğu görülmüştür. Buna göre öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlerin başında rehber öğretmenlerin olduğu bulunmuştur. Elde edilen bulgulara göre, öğretmen adayları tarafından kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlerin başında rehber öğretmenlerinin geldiği belirlenmiştir. Alanda çalışan rehber öğretmenlerin artması gerektiği ayrıca kaynaştırma uygulamalarında uygulamalarının yeterli olabildiği görüşünde oldukları yorumu yapılabilir. Ünal ve Ahmetoğlu (2017) kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenleri değerlendirdiği araştırmadan yüksek puanın sivil toplum kuruluşları en düşük puanın ise sınıf öğretmeni olduğunu belirlemiştir. Ayrıca sivil toplum kuruluşlarının sayısının artması ve kaynaştırma eğitimi konusunda çalışmaların artırılması gerektiğini belirlemiştir.

Öğretmen adaylarının cinsiyetleri ile kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlerle ilgili görüşleri incelendiğinde sınıf öğretmenleri alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu kadınların, erkeklere göre kaynaştırma uygulamalarının başarısını sınıf öğretmenleri oluşturduğunu görüşündedir. Ölçeğin geneline ve diğer alt boyutlara ise herhangi bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Konuyla ilgili yapılan araştırmalara bakıldığında Demir ve Açar (2010), kaynaştırma eğitimi hakkında sınıf öğretmenlerinin görüşlerini incelediği araştırmada cinsiyet değişkeninin kaynaştırma uygulamasında herhangi bir farklılık göstermediğini. Fırat (2014), farklı eğitim düzeylerinde çalışan öğretmen adaylarının kaynaştırmaya yönelik tutumlarını incelediği araştırmada cinsiyet değişkeni ile kaynaştırma tutumları arasında bir farklılık olmadığını belirlemiştir. Yine Güleriyüz ve Özdemir (2015), sınıf öğretmeni ve adaylarının

cinsiyetleri ile kaynaştırma tutumları arasında bir farklılık göstermediğini belirlemiştir. Yapılan araştırmalara bakıldığında elde edilen bulguları destekler niteliktedir.

Öğretmen adaylarının yaşları ile kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlerle ilgili görüşleri arasında anlamlı farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Bu durum kaynaştırma uygulamasının başarısında yaş değişkeninin bir farklılık yaratmadığını göstermektedir. Elde edilen bulguyu destekler nitelikte olan araştırmalar incelendiğinde; Soyyiğit (2013), sınıf öğretmenlerinin kaynaştırmaya yönelik tutumları ile değer tercihlerini incelediği çalışmada yaş ile kaynaştırma uygulamaları arasında bir farklılık olmadığını belirlemiştir. Demir (2014), öğretmen adaylarının okul öncesi dönemde kaynaştırma uygulamalarına yönelik görüşlerini incelediği araştırmada yaş ile kaynaştırma uygulamalarına yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını belirlemiştir. Yaralı (2015), öğretmen adaylarının yetersizliği olan bireylere yönelik tutumlarını incelediği araştırmada, öğretmen adaylarının yaşları ile kaynaştırma uygulamaları arasında herhangi bir farklılığın olmadığını belirlemiştir.

Öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitiminde yeterli bilgiye sahip olma durumu ile kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlerle ilgili görüşleri arasında anlamlı farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitimindeki bilgi düzeyinin kaynaştırma uygulama başarısında farklılık yaratmayacağı görüşünde oldukları söylenebilir. İlgili alan yazın incelendiğinde Ünal ve Ahmetoğlu (2017), kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenleri incelediği araştırmada öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitimi hakkında yeterli bilgiye sahip olma durumu ile kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını belirlemiştir. Bu durum öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitiminde yeterli bilgiye sahip olup olmasının, kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere yönelik görüşlerinde bir farklılık göstermediğini belirtmektedir.

Öğretmen adaylarının kaynaştırma dersi alma durumu değişkeni ile kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlerle ilgili ölçeğin genelinde, sınıf öğretmen alt boyutunda, aileler alt boyutunda ve fiziki koşullar alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu diğer alt boyutlarda herhangi bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Kaynaştırma dersi almayan öğretmen adaylarının kaynaştırma dersi alan öğretmen adaylarına göre sınıf öğretmenlerinin, ailelerin ve fiziki koşulların kaynaştırma uygulamasının başarısını

etkilediği görüşünde olduğu görülmektedir. Aynı zamanda kaynaştırma dersi almayan öğretmen adaylarının kaynaştırma dersi alan öğretmen adaylarına göre anlamlı düzeyde ölçeğin genelinde farklılık gösterdiği görülmektedir. Elde edilen bulguyu destekler nitelikte olan araştırmalara bakıldığında; Bek, Gülveren ve Başer (2009), sınıf öğretmeni adaylarının kaynaştırma eğitimi alıp almalarının kaynaştırma eğitimine yönelik tutumlarında anlamlı farklılık gösterdiğini belirlemiştir. Aker (2014) öğretmen adaylarının kaynaştırma dersi almaları ile kaynaştırma uygulamalarının eğitimine yönelik farklılık gösterdiğini belirlemiştir. Buna karşın Seçer (2011), sınıf öğretmenlerinin özyeterlik inançları ile kaynaştırma uygulamalarına yönelik tutumlarını incelediği araştırma kaynaştırma dersi alıp almamanın kaynaştırma uygulamalarının başarısına yönelik bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır.

Öğretmen adaylarının kaynaştırma sınıfında bulunma durumu ile kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlerle ilgili görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ancak sınıf öğretmenleri alt boyutunda anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir. Kaynaştırma sınıfında bulunmayan öğretmen adaylarının kaynaştırma sınıfında bulunan öğretmen adaylarına göre kaynaştırma uygulamasının başarısını sınıf öğretmenlerinin etkilediği görüşünde olduğu söylenebilir. İlgili araştırmalara bakıldığında; Ünal ve Ahmetoğlu (2017) daha önce kaynaştırma alanında çalışıp çalışmama durumunun, kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılık göstermediğini belirlemiştir.

Öğretmen adaylarının kaynaştırma öğrencisiyle çalışma durumu ile kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlerle ilgili görüşlerinde, sınıf öğretmeni, rehber öğretmeni, okul idarecileri ve fiziki koşullar alt boyutları altında anlamlı bir farklılık olduğu diğer alt boyutlarda ise herhangi bir anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir. Kaynaştırma öğrencisiyle çalışmadığını belirten öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamasının başarısını sınıf öğretmenleri, rehberlik araştırma merkezi, okul idarecileri, fiziki koşulların etkilediği görüşünde olduğu ve çalışanlara göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Alan yazın incelendiğinde Aker'in (2014), öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarına yönelik tutumlarını incelediği araştırmada, öğretmen adaylarının kaynaştırma öğrencisiyle çalışma durumlarına göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmış ve öğrencilerle çalışanların daha olumlu tutum içinde olduğunu belirlemiştir.

Öğretmen adaylarının yakın çevrede özel gereksinimli birey bulunma durumu ile kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlerle ilgili görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı ancak sivil toplum örgütleri ve normal gelişim gösteren öğrenciler alt boyutlarında anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir. Bu durum yakın çevresinde özel gereksinimli birey olmayanların sivil toplum örgütleri ile normal gelişim gösteren öğrencilerin kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkilediği görüşünde olduğu görülmektedir.

İlgili araştırmalar incelendiğinde Aker (2014), yakın çevresinde özel gereksinimli birey bulunma durumu ile kaynaştırma uygulamalarına yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olduğunu belirlemiştir. Buna karşın Alver, Bozgeyikli ve Işıklar (2011), çevresinde yetersizlikten etkilenmiş birey olmayan öğrencilerin kaynaştırma uygulamalarına yönelik görüşlerinin daha olumsuz olduğunu belirlemiştir. Pamuk (2016), sınıf öğretmenlerinin ailede yetersizliği olan birey bulunması ile kaynaştırma eğitimi üzerine farklılık göstermediğini belirlemiştir.

BÖLÜM VI

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Bu bölümde özel eğitim öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlerle ilgili görüşlerinin incelenmesi amacıyla yapılan araştırmada elde edilen sonuçlara yer verilmiştir.

Araştırmada özel eğitim öğretmen adaylarına kişisel bilgi formu ve kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenler ölçeği uygulanmıştır.

Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının kişisel bilgilerine bakıldığında çoğunun erkek, 20-25 yaş aralığında, kaynaştırma eğitimine yönelik yeterli bilgiye sahip olmadığı, daha önce kaynaştırma dersi aldığı, kaynaştırma öğrencisiyle çalışmadığını, kaynaştırma sınıfında bulunmadığını ve yakın çevresinde özel gereksinimli bireyin bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlere ilişkin görüşleri incelendiğinde; öğretmen adayları tarafından kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlerin başında rehber öğretmenlerinin geldiği alanda çalışan rehber öğretmenlerin artması gerektiği ayrıca kaynaştırma uygulamalarında uygulamalarının yeterli olabildiği görüşünde oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının cinsiyetleri ile kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlerle ilgili görüşleri incelendiğinde sınıf öğretmenleri alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu kadınların, erkeklere göre kaynaştırma uygulamalarının başarısını sınıf öğretmenleri oluşturduğu ancak ölçeğin geneline ve diğer alt boyutlara anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının yaşları ve kaynaştırma eğitiminde yeterli bilgiye sahip olma durumlarının kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlerle ilgili görüşleri incelendiğinde kaynaştırma uygulamasının başarısında herhangi bir farklılık yaratmadığını sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının kaynaştırma dersi alma durumu değişkeni ile kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlerle ilgili kaynaştırma uygulamalarına

yönelik ders almayanların, kaynaştırma uygulamalarına yönelik dersi alan öğretmen adaylarına göre sınıf öğretmenlerinin, ailelerin ve fiziki koşulların kaynaştırma uygulamasının başarısını etkilediği görüşünde olduğu. Aynı zamanda kaynaştırma uygulamalarına yönelik ders almayan öğretmen adaylarının kaynaştırma dersi alan öğretmen adaylarına göre anlamlı düzeyde ölçeğin genelinde farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının kaynaştırma sınıfında bulunma durumu değişkeni ile kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlerle ilgili görüşleri arasında anlamlı düzeyde farklılık olmadığı buna karşın kaynaştırma sınıfında bulunmayan öğretmen adaylarının kaynaştırma sınıfında bulunan öğretmen adaylarına göre kaynaştırma uygulamasının başarısını sınıf öğretmenlerinin etkilediği görüşünde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının kaynaştırma öğrencisiyle çalışma durumu değişkeni ile kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlerle ilgili görüşleri incelendiğinde, kaynaştırma öğrencisiyle çalışmadığını belirten öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamasının başarısını sınıf öğretmenleri, rehberlik araştırma merkezi, okul idarecileri, fiziki koşulların etkilediği görüşünde olduğu ve çalışanlara göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının yakın çevrede özel gereksinimli birey bulunma durumu değişkeni ile kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenlerle ilgili görüşlerinin yakın çevresinde özel gereksinimli birey olmayanların sivil toplum örgütleri ile normal gelişim gösteren öğrencilerin kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkilediği görüşünde olduğu görülmektedir.

6.2. ÖNERİLER

1. Araştırma sonucuna göre, kaynaştırma uygulamalarının başarısına etkileyen etmenlerin başında rehber öğretmenleri merkezi bulunmuştur. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda; bu alanda çalışan rehber öğretmenlerin sayısının arttırılması ve kaynaştırma uygulamalarında çalışan rehber öğretmenlerin arttırılması gerekmektedir.
2. Elde edilen bulgularda kaynaştırma öğrencisiyle çalışmayanların ve kaynaştırma dersi almayanların kaynaştırma uygulamalarını başarısını etkileyen etmenlere yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmış. Elde edilen bu durumun daha ayrıntılı şekilde incelenip nedeni ortaya koyulabilir.
3. Araştırmada farklı alanlarda okuyan öğretmen adaylarının dahil edilmesiyle örneklem sayısı arttırılabilir ve karşılaştırmalar yapılabilir.
4. Yapılan araştırmada kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenler incelenip durum analizi yapılmıştır. İleride yapılacak araştırmada farklı araştırma yöntemleri kullanılarak derinlemesine araştırmalar yapılabilir.
5. Yapılan araştırmada Yakın Doğu Üniversitesi Özel Eğitim Bölümünde okuyan öğretmen adayları dahil edilmiştir. Farklı üniversitelerde okuyan öğretmen adayları dahil edilerek araştırma yapılabilir.
6. Araştırma örnekleme Yakın Doğu Üniversitesi'nde özel eğitim bölümünde okuyan öğrenciler ile gerçekleştirilmiştir. Farklı üniversitelerde okuyan öğrencilerinde dahil edilim karşılaştırmalı araştırmalar yapılabilir.
7. Özel eğitim öğretmen adaylarına kaynaştırma uygulamaları adı altında ders verilebilir ve özel eğitim ve kaynaştırma ders saatleri artırılabilir.
8. Özel eğitim öğretmen adayları ile özel eğitim merkezlerinde çalışan öğretmenlerin kaynaştırma uygulamalarına yönelik tutumlarının karşılaştırılması yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Ahmetoğlu, E., Ünal, A. M. ve Ergin, D. Y. (2016). Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenler Ölçeği'nin Geliştirilmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 167-175.
- Akçamete, G. (1998). Özel Gereksinimli Bireyler ve Özel Eğitim. *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İlköğretim Öğretmenliği Lisans Tamamlama Programı Özel Eğitim Ders Kitabı*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Akçamete, G. (2009). *Genel Eğitim Okullarında Özel Gereksinimi Olan Öğrenciler ve Özel Eğitim*. Ankara: Kök Yayıncılık
- Aker, G. (2014). *Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Eğitimi Hakkındaki Tutumları*. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Anılan, H. ve Kayacan, G. (2015). Sınıf Öğretmenlerinin Gözüyle Kaynaştırma Gerçeği. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. XIV Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu Özel Sayısı, 21-23.
- Ataman, A. (1996). Öğretmen Yetiştiren Eğitim Fakültelerine Öğretim Elemanı Yetiştirilmesi ve Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi. *Yeni Türkiye (Eğitim özel Sayısı)*, 2(7), 382-389.
- Ataman, A. (2003), *Özel Gereksinimi Olan Çocuklar ve Özel Eğitim*. A. Ataman (Editör), Özel Eğitime Giriş. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Alver, B., Bozgeyikli, H. ve Işıklar, A. (2011). Psikolojik danışma ve rehberlik programı öğrencilerinin kaynaştırma eğitimine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(1).
- Avramidis, E. ve Kalyva, E. (2007). The influence of teaching experience and professional development on Greek teachers' attitudes towards inclusion. *European Journal of Special Needs Education*, 22(4), 367-389.
- Babaoğlan, E. ve Yılmaz, ř. (2010). Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimindeki yeterlikleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(2), 345-354.
- Batu, E. S. (2000). Kaynaştırma, destek hizmetler ve kaynaştırmaya hazırlık etkinlikleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 2(4).

- Batu, E. S. (2002), Özürlülerin Normal Sınıflara Kaynaştırılması Ve Kaynaştırmaya Hazırlık, *Çocuk Çocuk*, 15(1), 30-31,
- Batu, S., Kırcaali-İftar, G. ve Uzuner, Y. (2004). Özel Gereksinimli Öğrencilerin Kaynaştırıldığı Bir Kız Meslek Lisesindeki Öğretmenlerin Kaynaştırmaya İlişkin Görüş ve Önerileri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(2) 33-50.
- Batu, S., Kırcaali-iftar, G. ve Uzuner, Y. (2004). Özel gereksinimli öğrencilerin kaynaştırıldığı bir kız meslek lisesindeki öğretmenlerin kaynaştırmaya ilişkin görüş ve önerileri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(02).
- Batu, E. S. ve Kırcaali-İftar, G. (2007), *Kaynaştırma*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Batu, S. ve Kırcaali İftar, G. (2011). Kaynaştırma, Kök Yayıncılık, İstanbul
- Bal, S. ve Avcı, N. (1999). Okulöncesi dönemdeki engelli çocukların normal okulöncesi eğitim kurumlarına entegrasyonu. *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Dergisi*, 1(1), 22-27.
- Battal, İ. (2007), *Sınıf Öğretmenlerinin ve Branş Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimine İlişkin Yeterliliklerinin Değerlendirilmesi (Uşak İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Bek, H., Gülveren, H. ve Başer, A. (2009). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kaynaştırma Eğitimine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 160-168.
- Bilen, E. (2007). *Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Uygulamalarında Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri ve Çözüm Önerileri*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Brophy, E. J., Good, L. T. ve Nedler, E. S. (1979). Teacher in the preschool. New York: Harper and Row Publishers Inc.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem yayınları.
- Cavkaytar, A. (2000). Zihin engellilerin eğitim amaçları. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 115-121.
- Çıkkılı, Y. (2013). *Zihinsel yetersizliği olan çocuklar*. S. Vuran (Eds), *Özel eğitim içinde*. Ankara: Maya Akademi.

- Çulhaoğlu-İmrak, H. (2009). *Okulöncesi dönemde kaynaştırma eğitime ilişkin öğretmen ve ebeveyn tutumları ile kaynaştırma eğitimi uygulanan sınıflarda akran ilişkilerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Demir, M. K. ve Açar, S. (2011). Kaynaştırma eğitimi konusunda tecrübeli sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(3), 719-732.
- Diamond, K. ve Tu, H. (2009). Relations between classroom context, physical disability and preschool children's inclusion decisions. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 30(2), 75-81.
- Darıca, N. (1992). Özürlü çocukların eğitiminde entegrasyonun önemi. *I. Ulusal Özel Eğitim Kongresi*. İstanbul: Yapa Yayınları.
- Demir, M. K. ve Açar, S. (2011). Kaynaştırma Eğitimi Konusunda Tecrübeli Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(3), 719-732.
- Doğan, T. ve Çoban, A. E. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 34(153).
- Erden, M. (1998). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Ersoy, Ö. ve Avcı, N. (2001). *Üstün zekalı ve üstün yetenekliler, özel gereksinimi olan çocuklar ve eğitimleri*. İstanbul: Yapa Yayın Pazarlama.
- Eripek, S. (1986). Engelli çocukların normal sınıflara yerleştirilmesi: Kaynaştırma. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 40-45.
- Eripek, S. (1992). Engelliler ve eğitimleri. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1-2), 79-94.
- Eripek, S. (2005). *Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş* (2. Baskı). Editör: Ayşegül Ataman). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Eripek, S. (2012). *Zihin yetersizliği olan bireyler ve eğitimleri*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Emam, M. M. ve Mohamed, A. H. H. (2011). Preschool and primary school teachers' attitudes towards inclusive education in Egypt: *The role of experience and self-efficacy*. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 29(1) 976-985.
- Fırat, T. (2014). Farklı Eğitim Kademelerinde Görev Yapacak Öğretmen Adaylarının Kaynaştırmaya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(18).

- Gökdere, M. (2010). A Comparative Study Of The Attitude, Concern, And İnteraction Levels Of Elementary School Teachers And Teacher Candidates Towards İnclusive Education. *Educational Sciences, Theory ve Practice*, 12(4), 2800-2806.
- Gök, R. (2013). *Kaynaştırma Eğitimi Öğrencisi Bulunan İlkokul Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Karşılaştıkları Zorluklar ve Bu Zorluklarla Başa Çıkma Yöntemleri*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Güleryüz, B. ve Özdemir, M. (2015). Sınıf Öğretmenlerinin ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kaynaştırma Eğitimine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(3), 53-64.
- Gürgür, H. (2013). İştme Engelliler Öğretmenliği Programında Öğretmen Eğitimcisi Olarak Yetişme Sürecine Eleştirel Bakış: Öz-Değerlendirme Araştırması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 1(1).
- Gün-Şahin, Z. ve Gürbüz, R. (2016). Kaynaştırma öğrencilerini eğiten ortaokul öğretmenlerinin yeterlikleri üzerine. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 138-160.
- Güner, N. (2011). Kaynaştırma Sınıflarında Çalışan Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(3), 691-708.
- Güleryüz, B. (2014). *Sınıf Öğretmenlerinin Ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kaynaştırma Eğitimine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak.
- Güzel-Özmen, R. (2003). Kaynaştırma ortamında öğretimsel düzenlemeler. *Özel gereksinimli çocuklar ve özel eğitime giriş*.
- Hardiman, S., Guerin, S. ve Fitzsimons, E. (2009). A comparison of the social competence of children with moderate intellectual disability in inclusive versus segregated school settings. *Research in Developmental Disabilities*, 30(2), 397-407.
- Hwang, Y. S. ve Evans, D. (2011). Attitudes towards inclusion: Gaps between belief and practice. *International Journal of Special Education*, 26(1), 136-146.
- İnceoğlu, M. (2010). Tutum Algı İletişim, *İstanbul Beykent Üniversitesi Yayınları*.

- Jordan, A., Schwartz, E. ve McGhie-Richmond, D. (2009). Preparing teachers for inclusive classrooms. *Teaching and teacher education*, 25(4), 535-542.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi* (22. bs). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kargın, T. (2004). Kaynaştırma: tanımı, gelişimi ve ilkeleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(2).
- Karacaoğlu, İ. (2008). *İlköğretim Okullarında Görev Yapmakta Olan Öğretmenlerin Okul İklimi Algıları İle Kaynaştırmaya İlişkin Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Kaya, İ. (2005). *Anasınıfı Öğretmenlerinin Kaynaştırma (Entegrasyon) Eğitimi Uygulamalarında Yeterlilik Düzeylerinin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Kim, J. (2011). Influence of teacher preparation programmes on preservice teachers' attitudes toward inclusion. *International Journal of Inclusive Education*, 15(3), 355-377
- Kırcaali-İftar, G. (1998b). *Özel Gereksinimli Bireyler ve Özel Eğitim*, S. Eripek (Ed.), Özel Eğitim, 1 - 14 Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Kırcaali-İftar, G. ve Batu, S. (2007). *Kaynaştırma*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Kösterelioğlu, İ. (2013). Engelli Bireylerin Eğitilmesine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(3).
- Kuz, T. (2001). *Kaynaştırma eğitime yönelik tutumların incelenmesi*. Başbakanlık Özürlüler Dairesi Başkanlığı.
- Lancaster, J. ve Bain, A. (2010). The design of pre-service inclusive education courses and their effects on self-efficacy: *A comparative study*. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 38(2), 117-128.
- Mastropieri, M. A. ve Scruggs, T. E. (2004). *The inclusive classroom: Strategies for effective instruction*. NY: Pearson.
- Metin, N. ve Güleç, H. Ç. (1999). İlköğretim okullarındaki eğitimcilerin özürlü çocuklarla normal çocukların kaynaştırıldığı programlar hakkındaki düşüncelerinin incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 59-73.
- Metin, N. (1999). *Üstün Yetenekli Çocuklar*. Ankara: Özaşama Matbaacılık.
- Melekoğlu M., A. (2013) Özel Gereksinimli Öğrencilerle Yürütülen Etkileşim Projesinin Genel Eğitim Öğretmenlerinin Kaynaştırma Uygulamalarına Yönelik

- Olumlu Tutum ve Farkındalık Geliştirmeleri Üzerindeki Etkilerinin Belirlenmesi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 13(2), 1053-1077.
- Memisevic, H. ve Hodzic, S. (2011). Teachers' attitudes towards inclusion of students with intellectual disability in Bosnia and Herzegovina. *International Journal of Inclusive Education*, 15(7), 699-710.
- MEB, (2006a). *Ortaöğretim matematik dersi öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: MEB Basımevi.
- MEB (2006). 26244 Sayılı Bakıma Muhtaç Özürnlülerin Tespiti ve Bakım Hizmetleri Esaslarının Belirlenmesi Yönetmeliği.
- MEB. (2009). *Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği*. Resmi Gazete: 26184.
- MEB. (2010). *MEB 2010-2014 Stratejik planı*. TC Milli Eğitim Bakanlığı.
- Mckay, M. (2012). *Factors Influencing Belize District Primary School Teachers Attitudes Toward Inclusive Education*. Doctoral Thesis. Oklahoma State University, ABD.
- Nizamoğlu, N. (2006). *Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Konusundaki Yeterlilikleri*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Nougaret, A. A., Scruggs, T. E. ve Mastropieri M. A. (2005). Does teacher education produce better special education teachers? *Exceptional Children*, 71(2), 217-229.
- Öncül, N. ve Batu, E. S. (2005). Normal gelişim gösteren çocuk annelerinin kaynaştırma uygulamasına ilişkin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 6(02).
- Özbaba, N. (2000). *Okulöncesi Eğitimcilerinin ve Ailelerin Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar İle Normal Çocukların Entegrasyonuna (Kaynaştırılmasına) Karşı Tutumları*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Öz Güneş, A. (2016). *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde sınıfta kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitiminde yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Girne Amerikan Üniversitesi, KKTC.
- Özgür, İ. (2008). *Engelli çocuklar ve eğitimi özel eğitim*. Adana: Karahan Kitabevi.
- Özgür, İ. (2015). *İlk Ve Orta Öğretimde Kaynaştırma Uygulamaları*. Karahan Kitabevi.

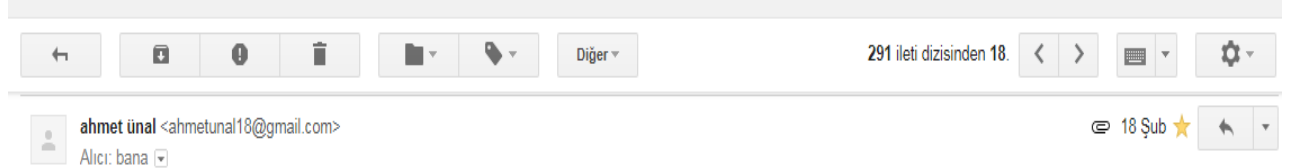
- Özmen, E. (2010). *İzmir İlinde Kaynaştırma Öğrencileri ile Çalışan Okul Öncesi Öğretmenlerinin Empatik Eğilimleri ile Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Özyürek, M. (2006). *Engellilere Yönelik Tutumların Değiştirilmesi*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Özyürek, E. (2006). *Nostalgia for the modern: State secularism and everyday politics in Turkey*. Duke University Press.
- Pamuk, Y. (2016). *Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimine İlişkin Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Sarı, H. ve Bozgeyikli, H. (2003). Öğretmen adaylarının özel eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi: karşılaştırmalı bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(2) 183-203.
- Saraç, T. ve Çolak, A. (2012). Kaynaştırma uygulamaları sürecinde ilköğretim sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüş ve önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1).
- Sargın, N. (2001). TİP'li yıllar, 1961-1971: anılar-belgeler (Vol. 2). Felis Yayınevi.
- Sart, H., Ala, H., Yazlık, Ö., Yılmaz, F. K. ve Bozkurt, H. (2004). Türkiye kaynaştırma eğitiminde nerede. Eğitimeye öneriler. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı,
- Seçer, F. (2011). *Sınıf Öğretmenlerinin Kişiler Arası Özyeterlik İnançları ile Kaynaştırmaya Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi. Konya.
- Shapiro, A. (1999). *Everybody Belongs: Changing Negative Attitudes toward Classmates with Disabilities*, New York: RoutledgeFalmer.
- Soyyigit, T. (2013). *Sınıf Öğretmenlerinin Değer Tercihleriyle Kaynaştırmaya Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (İstanbul İli, Pendik İlçesi Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Sucuoğlu, B., Ünsal, P. ve Özokçu, O. (2004). Kaynaştırma sınıfı öğretmenlerinin önleyici sınıf yönetimi becerilerinin incelenmesi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 5(2).
- Sucuoğlu, B. (2004). Türkiye'de Kaynaştırma Uygulamaları: Yayınlar/Araştırmalar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(2) 15-23.

- Sucuoğlu, B. ve Özokçu, O. (2005). Kaynaştırma ğrencilerinin Sosyal Becerilerinin Değerlendirilmesi. *Özel Eğitim Dergisi* 6(1), 41-57.
- Sucuoğlu, B. (2006). *İlköğretimde Kaynaştırma Uygulamaları-Yaklaşımlar, Yöntemler, Teknikler*. Morpa Kültür Yayınları.
- Sucuoğlu, B. ve Kargın, T. (2006). *İlköğretimde Kaynaştırma Uygulamaları*, İstanbul, Morpa Yayınları.
- Sucuoğlu, B. (2009). *Zihin engelinin tarihçesi*. B. Sucuoğlu (Eds.), Zihin engellilerin eğitimi içinde. Ankara: Kök Yayıncılık.
- şahbaz, . (1997). *Öğretmenlerin Özürlü Çocukların Kaynaştırılması Konusunda Bilgilendirilmelerinin Kaynaştırmaya İlişkin Tutumlarının Değişmesindeki Etkililiği (The Effects Of Attitude Change About Inclusion After Teacher Training)*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- şen, R. (2016). *Meslek Liselerinde alışan Öğretmenlerin Kaynaştırmaya İlişkin Sorunları, özm Önerileri Ve Beklentileri*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.
- Taş, ř. (2011). *Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitiminde Eğitim Teknolojileri Kullanım Durumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Temir, D. (2002). *Çocuğu Kaynaştırma Eğitimine Devam Eden Ailelerin Sorunları Ve Beklentileri*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Temel, Z. F. (2000). Okul Öncesi Eğitimcilerinin Engellilerin Kaynaştırılmasına İlişkin Görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2) 148–155.
- Tezcan, M. (2000). *Dış göç ve eğitim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tohum, (2011). *Türkiye’de Kaynaştırma/Bütünleştirme Yoluyla Eğitim: Politika ve Uygulama Önerileri*. İmak Ofset Basım Yayın. Kasım 2011, İstanbul.
- Topçu, E. ve Katılmış, A. (2013). Yarı Zamanlı Kaynaştırma Eğitimi Alan Ortaokul ğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Düşünceleri. *Sakarya University Journal of Education*, 3(3), 48-81.
- Tunçer, P. (2013). Örgütlerde performans değerlendirme ve motivasyon. *Sayıştay Dergisi*, 88(1), 87-108.
- Ulutaşdemir, N. (2007). Engelli çocukların eğitimi. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 2(5), 119-130.

- Ünal ve Ahmetoğlu (2017) Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlerin Değerlendirilmesi. *V. International Balkan and Near Eastern Social Sciences Congress Series V. IBANESS Congress Series-Kırklareli*.
- Ünsal, F. Ö. ve şahan, B. (2015). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının “Engelli” Kavramına İlişkin Görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1 (2), 409-416.
- Ünal, A.M. (2017) *Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlerin Değerlendirilmesi* . Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Van Laarhoven, T. R., Munk, D. D., Lynch, K., Bosma, J. ve Rouse, J. (2007). A model for preparing special and general education preservice teachers for inclusive education. *Journal of Teacher Education*, 58(5), 440-455.
- Yaralı, D. (2015). Öğretmen Adaylarının Özel Gereksinimli Bireylere Yönelik Tutumlarının Bazı Değerşkenler Açısından İncelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2).
- Yavuz, C. (2005). *Okul Öncesi Eğitimde Kaynaştırma Eğitimi Uygulamalarının Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Yıkılmış, N. (2006). *İl Millî Eğitim Yöneticilerinin Kaynaştırma Uygulamalarına İlişkin Görüş Ve Önerileri*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Yılmaz, M., Köseoğlu, P., Gerçek, C. ve Soran, H. (2004). Öğretmen öz-yeterlik inancı. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 5(58), 50-54.

EKLER

Ek 1. Kaynaştırma Başarısını Etkileyen Etmenler Ölçeği'nin Kullanım İzni

Merhaba,

Kaynaştırmanın Başarısını Etkileyen Etmenler Ölçeği ve makale çalışmalarımız ektedir. İlgili ölçekleri çalışmamızı referans göstererek kullanmanızdan ve yayınızı tarafıma iletmenizden memnun oluruz.

İlginiz için teşekkür ederim.

Saygılarımla.

Prof.Dr. Emine AHMETOGLU

Trakya Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı
M. A. Ersoy Eğitim Binası
Kosova Yerleşkesi
Aysekadin-EDİRNE

OFİS:0-284-212 08 08 (1212)
BELGEÇER:0-284-214 62 79

Ahmet Mükerrerem ÜNAL/ Özel Eğitim Öğretmeni

Ek. 2 Öğretmen Bilgi ve Katılım Onay Formu

Değerli Katılımcılar;

Yüksek lisans tezim kapsamında yürüttüğüm bu araştırmanın amacı, Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesidir. Bu çalışmada amaç Sizin özel gereksinimli öğrencilerin normal eğitim ortamlarına kaynaştırılmasına ilişkin görüşlerinizi belirlemektir. Bunun yanında sizleri kişisel olarak değerlendirmek değil özel eğitim öğretmen adaylarının temsilen genel bilgi toplamaktır.

Bu nedenle, çalışmamın ve tezimin hiçbir yerinde sizlerden herhangi bir kimlik bilgisi istenmemektedir. Toplanan bilgiler kesinlikle gizli tutulacak kimseyle paylaşılmayacaktır. Çalışmada sizlerden elde edilen bilgiler kişisel olarak değerlendirilmeyecektir. Çalışmaya katılmayı kabul etmeniz halinde, sizlere verilen bilgi formu ve ölçekleri doldurmanız ve teslim etmenizdir. Çalışma sürecinde dilediğiniz zaman çalışmadan ayrılabilirsiniz. Görüşlerinizi özel gereksinimli çocukların normal sınıflara kaynaştırılması uygulamasını göz önünde bulundurarak işaretleme yapmanızı rica ederim. Çalışmaya katılımın gönüllü olduğunu, çalışmadan dilediğiniz zaman ayrılabileceğinizi ve çalışmadan ayrılmanız durumunda hiçbir şekilde bir mağduriyet yaşamayacağınızı belirtir katılımız için teşekkür ederim.

Araştırmaya katkı ve zaman ayırdığınız için teşekkür ediyorum.

Bu çalışmaya katılmayı kabul ediyorum. Evet () Hayır ()

İmza:

Saygılarımla
Yakın Doğu Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi

Guljahan Sharipova

guljahansharipova@gmail.com

Danışman

Doç. Dr. Deniz ÖZCAN

deniz.ozcan@neu.edu.tr

Ek. 3 Kişisel Bilgi Formu

Sayın Öğretmen Adayı

“Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi” başlıklı tez çalışmamın zorunlu bir aşaması olan bu araştırma için sizin görüşlerinize ihtiyaç duyulmuştur. Bu anket formu bireyleri veya kurumları tek tek değil genel bir değerlendirme yapmak için hazırlanmıştır. Vereceğiniz cevaplar yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Elde edilen cevaplar gizli tutulacak ve bilimsel amaçlar için kullanılacağından tüm soruları içtenlikle yanıtlamanız beklenmektedir. Bu soruları yanıtlarken sizin durumunuz için en uygun olan seçeneği işaretlemenizi rica ederim.

Göstereceğiniz ilgi ve tüm yardımlarınız için teşekkür ederim. Saygılarımla,

Guljahan Sharipova

Yakın Doğu Üniversitesi Özel Eğitim Yüksek Lisans Bölümü

1) Yaşınız?

a) 20-25 yaş b) 26-30 yaş c) 30 ve üstü

2) Cinsiyetiniz?

a) Kız b) Erkek

3) Bölümünüz ?

a) Zihinsel Engelliler Öğretmenliği b) Özel Eğitim Öğretmenliği c) İşitme Engelliler Öğretmenliği

4) Kaynaştırma Eğitimi konusunda yeterli bilgiye sahip misiniz?

a) Evet b) Hayır

5) Kaynaştırma Eğitimi dersi aldınız mı?

a) Evet, lisans dersi olarak b) Hayır, eğitim almadım

6) Kaynaştırma sınıfında bulundunuz mu?

a) Evet b) Hayır

7) Kaynaştırma öğrencisiyle çalıştınız mı?

a) Evet b) Hayır

8) Yakın çevrenizde özel gereksinimli birey var mı?

a) Evet b) Hayır

Ek. 4 Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenler Ölçeği

N0	Aşağıdaki ifadeleri okuyarak, size uygunluk derecesine göre her ifadenin karşısında bulunan seçeneklerden yalnızca birinin içine X koyarak içtenlikle cevaplayınız.	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum
1	Özel eğitim öğretmenleri kaynaştırma uygulamalarına gereken ilgiyi gösteriyor					
2	Özel eğitim öğretmenleri sınıflarında özel gereksinimli öğrencilerin belirlenmesinde gerekli bilgiye sahip					
3	Özel eğitim öğretmenleri sınıftaki özel gereksinimli bireyleri ilgili uzmanlara yönlendirmede gerekli bilgi ve beceriye sahip					
4	Özel eğitim öğretmenleri kaynaştırma eğitiminin planlanmasında ve uygulanmasında gerekli bilgiye ve beceriye sahip					
5	Özel eğitim öğretmenleri kaynaştırma uygulamaları için gerekli çevresel düzenlemeler yapıyor					
6	Özel eğitim öğretmenleri kaynaştırma uygulamaları için gereken eğitsel düzenlemeleri yapıyor					
7	Özel eğitim öğretmenleri sınıflarındaki özel gereksinimli bireyler için bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) hazırlanmasında yeterli bilgiye ve beceriye sahip					
8	Özel eğitim öğretmenleri bireyselleştirilmiş eğitim programlarını hazırlama ve uygulamaya yeterli zaman ayırıyor					
9	Özel eğitim öğretmenleri hazırladıkları bireyselleştirilmiş eğitim programlarını uyguluyorlar					
10	Özel eğitim öğretmenleri kaynaştırma uygulamalarında öğretmen - veli işbirliğine önem gösteriyor					
11	Özel eğitim öğretmenleri kaynaştırma uygulamaları için düzenlenen mevzuat hakkında gerekli bilgiye sahip					
12	Özel eğitim öğretmenlerinin sınıf yönetim becerileri yeterli					
13	Özel eğitim öğretmenlerinin davranış kontrolüne ilişkin becerileri yeterli					
15	Özel eğitim öğretmenleri özel eğitim gerektiren öğrencilerin sınıf tarafından sosyal kabulü için önlemler alma konusunda yeterli					

16	Özel eğitim öğretmenleri başarılı kaynaştırma uygulama modelleri hakkında bilgiye sahip					
17	Özel eğitim öğretmenleri, bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) geliştirme birimi ile işbirliği konusunda yeterli katılıyor					
18	Özel eğitim öğretmenleri kaynaştırma uygulamaları üzere yapılan bilimsel çalışmaları takip etme konusunda yeterli					
19	Özel gereksinimli öğrencilerin aileleri Kaynaştırma Uygulamalarında çocuklarına gereken desteği gösteriyor					
20	Özel gereksinimli öğrencilerin aileleri Kaynaştırma Uygulamalarında uygulayıcı öğretmene ve okul idaresine gereken desteği gösteriyor					
21	Özel gereksinimli öğrencilerin ailelerine Kaynaştırma Uygulamaları hakkında gerekli eğitim veriliyor					
22	Özel eğitim okul idarecileri Kaynaştırma Uygulamalarına gereken ilgiyi ve desteği gösteriyor					
23	Özel eğitim okul idarecileri özel eğitim ve Kaynaştırma Uygulamaları konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip					
24	Özel eğitim okul idarecileri BEP geliştirme biriminin çalışmalarını yeterince denetliyor					
25	Özel eğitim okul idarecileri kaynaştırma uygulamalarında özel eğitim öğretmenleri ile işbirliği içinde çalışıyor					
26	Özel eğitim okul idareleri tarafından Kaynaştırma Uygulamaları için gereken fiziksel ve sosyal eğitim ortamı düzenleniyor					
27	Normal gelişim gösteren öğrencilere özel gereksinimli bireyler hakkında gerekli bilgi veriliyor					
28	Normal gelişim gösteren öğrencilerin ailelerine Kaynaştırma Uygulamaları hakkında eğitim veriliyor					
29	Rehberlik ve Araştırma Merkezi (RAM) yetkilileri, özel gereksinimli öğrencilerin eğitsel değerlendirme, tanılama hizmetlerini yürütmede yeterli bilgi ve beceriye sahip					
30	Rehberlik ve Araştırma Merkezi (RAM) yetkilileri, özel gereksinimli öğrencilerin izleme ve yönlendirme hizmetlerini yürütmede yeterli bilgi ve beceriye sahip					
31	Rehberlik ve Araştırma Merkezi (RAM) yetkilileri, özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik kısa ve uzun					

	dönemli amaçları belirlemede yeterli					
32	Rehberlik ve Araştırma Merkezi (RAM) yetkilileri, özel gereksinimli öğrenciler ve ailesine destek eğitim ile rehberlik, psikolojik danışma hizmetleri sunma konusunda yeterli					
33	Rehberlik ve Araştırma Merkezi (RAM) yetkilileri, özel gereksinimli öğrenciler için en az sınırlandırılmış eğitim ortamını önerme konusunda yeterli					
34	Milli Eğitim müfettişleri özel eğitim ve kaynaştırma uygulamalarına gerekli denetimi gösteriyor					
35	Milli Eğitim müfettişleri özel eğitim ve kaynaştırma uygulamaları konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip					
36	Ülkemizde özel eğitim ve kaynaştırma uygulamalarına yönelik bilimsel çalışmalar yeterli					
37	Ülkemizde özel eğitim ve kaynaştırma uygulamalarına yönelik bilimsel çalışmalar uygulamaya katkı sağlıyor					
38	Kaynaştırma uygulamalarına yönelik yeni eğitim programları yaygın					
39	Kaynaştırma uygulamalarında destek eğitim uygulamaları (destek eğitim odası, kaynak odası, özel alan öğretmeni, vb) yeterli					
40	Özel eğitim okullarda kaynaştırma uygulamaları için gerekli eğitsel araç, gereç ve materyaller yeterli					
41	Özel eğitim okullarda kaynaştırma uygulamaları için gerekli sosyal ortamlar yeterli					
42	Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları (BEP), BEP geliştirme birimi tarafından öğrencilere uygun hazırlanıyor					
43	Kaynaştırma eğitimi uygulamalarında okul ve sınıflardaki fiziki koşullar ihtiyacı karşılıyor					
44	Kaynaştırma eğitim ve uygulamaları ile ilgili öğretmenlere hizmet içi eğitim seminerleri düzenleniyor					
45	Kaynaştırma uygulamaları ile ilgili alan çalışanları (öğretmenler, okul idarecileri, milli eğitim denetçileri, RAM, yetkilileri) verilen hizmet içi eğitim programlarına gereken ilgi ve önemi gösteriyor					
46	Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri kaynaştırma uygulamalarına gereken desteği veriyor					

47	Kaynaştırma uygulamaları yürütülen okullarda destek eğitim odaları uygun fiziki koşullarda düzenleniyor					
48	Milli Eğitim'e bağlı devlet okulları ile özel özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi işbirliği içinde çalışıyor					
49	Kaynaştırma uygulamaları için düzenlenen resmi mevzuat yeterli					
50	Kaynaştırma uygulamaları için düzenlenen resmi mevzuat uygulanabilir					
51	Kaynaştırma uygulamaları için düzenlenen resmi mevzuat, alan çalışanları (öğretmenler, okul idarecileri, milli eğitim denetçileri, RAM yetkileri) tarafından uygun					
52	Özel eğitim öğretmeni rehberlik ve danışma hizmetleri yürütme komisyonu, BEP geliştirme birimi ile işbirliği konusunda yeterli					
53	Özel eğitim öğretmeni özel gereksinimli öğrencilerin ailelerine yönelik aile eğitimi hizmetlerini planlama ve yürütme konusunda yeterli					
54	Özel eğitim öğretmeni, BEP geliştirme birimiyle, öğretmenler ve ilgili personel ile işbirliği yapma konusunda yeterli					
55	Özel eğitim öğretmeni özel gereksinimli öğrencilerin bireysel gelişimini değerlendirmek üzere formlar hazırlanması konusunda yeterli					
56	Özel eğitim öğrencileri kaynaştırma öğrencileri için, uygun eğitim ortamı düzenlemesi ve uygulamada yer alan öğretmenlere rehberlik etme konusunda yeterli					
57	Özel eğitim öğretmeni, kaynaştırma öğrencilerinin gelişimlerini izleme konusunda yeterli					
58	Özel eğitim öğretmeni aile eğitimi konusunda yeterli					
59	Özel eğitim okullarda bulunan yardımcı hizmet personelleri (hizmetli, servis görevlisi, şoför vb.) özel eğitim ve kaynaştırma uygulamaları konusunda yeterli bilgiye sahip					
60	Sivil toplum örgütleri özel eğitim ve kaynaştırma uygulamaları hakkında bilgiye sahip					
61	Sivil toplum örgütleri özel eğitim kaynaştırma uygulamalarına yeterince destek veriyor					
62	Sivil toplum örgütleri özel eğitim kaynaştırma uygulamaları konusunda farkındalık oluşturacak projelerde yer alıyor					

63	Toplum engelli bireylerin özellikleri ve gereksinimleri konusunda yeterince bilgilendiriliyor					
64	Kaynaştırma eğitimi ve uygulamaları hakkında toplum yeterince bilgilendiriliyor					

Ek. 5 Bilimsel Araştırmalar Etik kurul İzni

30.03.2018

Sayın Guljahan|Sharapova

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/EB/2018/103 proje numaralı ve "**Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Uygulamalarının Başarısını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi**" başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Direnç Kanol